

# FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:  
 Pe un an . . . . . 4 coroane.  
 Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.  
 Pentru România 10 lei anual.  
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE  
 se primesc în biroul administrației (strada  
 Poplăcii nr. 15).  
 Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani,  
 a treia-ora 10 bani: și timbru de 60 bani

## La Rosale.

Azi creștinii sërbează una dintre cele mai mari și mai frumoase praznice ale creștinătății: întru amintirea pogorîrii Duhului sfânt asupra Apostolilor.

La zece zile după înălțarea lui Isus Christos la cer, Apostolii erau toți la un loc și într-o gândire. Când eată deodată s'a auzit, ca o suflare puternică de vînt și s'a umplut casa unde se aflau Apostolii și limbi ca de foc se arătară la fiecare din ei. Era pogorîrea Duhului sfânt la Apostoli, cari toți se umplură de el și începură a vorbi în deosebite limbi. Mințile li-se luminară și Apostolii, întăriți în credință, plecară și propovăduiră tuturor popoarelor, în limba lor, mărețele învățături ale religiunii creștine.

Eată frumseța și măreția sərbătoare de azi. Ea ne arată, ce mare însemnătate are credința nestrămutată și lucrarea stăruitoare, răzimată pe credință.

Apostolii nestrămuțați au fost în credință, neclintiți au crezut în adevărul și tăria învățăturilor lui Christos și astfel s'a făcut pogorîrea Duhului sfânt asupra lor, ca o binecuvîntare cerească. Apoi răzimați pe această credință ei au propovăduit cu mare și neînfrîntă stăruință adevărul dumnezeesc, care, pe lângă toate prigonirile crâncene, biruitor a eșit.

Din aceste fapte întemplate, frumoasă pildă putem să luăm și în ceea ce privește soarta mult cercatului nostru neam românesc. Credință nestrămutată trebuie să avem în trăinicia lui și acea-

stă credință ne-o întărește trecutul. Din istorie știm, că neamul românesc a trecut prin vremuri foarte grele și aceste nu l-au putut nimici, ear' acum se ridică tot mai mult și cu vrednicie între celelalte neamuri ale lumii.

Rar popor, care să fi suferit atâtea prigoane și să fi fost apăsător, ca poporul nostru și la rar popor, s'au poate la nici unul, nu s'au făcut din partea străinilor atâtea încercări pentru a-i răpi legea, limba și a-l nimici ca popor. Dar toate aceste încercări n'au isbutit; le-a răsbătut puterea Românilor.

Intemeiați pe credința despre trăinicia neamului nostru și despre puterea de viață a lui, trebuie să dezvoltăm o muncă stăruitoare pentru a-l face să înainteze, să dea înainte pe toate terețele. Aceasta atât spre binele nostru, cât și spre binele copiilor și celorlalți urmași ai noștri. Fiecare din noi trebuie să lucrăm în cercul nostru și să îndemnăm și pe alții să facă așa, îngrijind și spriginind tot ce românesc este.

Așadar' credință în puterile neamului nostru și lucrare stăruitoare pentru binele lui: eată ce trebuie să avem și la ce trebuie să învățăm și pe copiii noștri. Apoi pe lângă aceste mai e de lipsă, că în lucrarea și lupta pentru binele și înaintarea neamului, toți de o gândire să fim stăpâniți, cum au fost Apostolii de un gând și de o simțire.

Aceste sînt datorințele noastre ca Români și ca creștini, pentru cari tragem învățături în sfînta zi a Rosalelor. Dacă le vom împlini cu scumpătate binecuvîntarea cerească nu va lipsi și de rele vom fi feriți.

## Femeile polone — pentru limba națională.

Femeile polone din Posen au ținut o mare adunare, cu scopul de a protesta contra germanisării forțate a Polonilor. La adunare au luat parte mai multe mii de femei, fără deosebire de rang și din toate părțile provinciei. Femeile din clasa aristocrată au dat mâna cu țeranele, avînd toate același sentiment: apărarea naționalității polone periclitată; toate purtau frumosul costum național polon.

Între vorbitoare s'a distins cu deosebire o țerană bătrână. Între altele ea a zis, că atunci cînd limbei polone i-se dăduse în școale locul cuvenit, băieții învățau și limba germană. Acum fiindcă băieții sînt forțați a învăța în o limbă, pe care nu o înțeleg, nu învață nici nemțește, nici polonește. Aceasta e cauza, că Polonii din Germania dau înderept în cultură.

Adunarea a decis unanim și cu mare însufletire să înainteze dietei Prusiei următorul proiect de conclud:

Instrucția în religie să se facă în limba polonă și nu ca acum nemțește.

Naționalitatea băieților să o determineze părinții, ear' nu învățătorii.

Să se introducă propunerea facultativă a limbei polone în toate școlile populare și în școlile superioare de fete.

Să se casseze ordinul de opreliște pentru instrucția gratuită a limbei polone.

Eată niște femei brave!

## FOITA.

### Cîntarea Sf. Rosalii

de Aron Boca Velchereanul.

Se cîntă cînd se botează poporul în ziua de Rosalii.

Astăzi frați avem sərbare,  
 Sfînta ziuă de Rosale,  
 Deci noi toți cu pietate,  
 Din căsi mici, ori din palate

Avem sfînta datorință  
 Pentru-a noastră mîntuință,  
 Ca să sərbăm fiecare  
 Azi petrecînd în rugare.

Sfînta scriptură ne spune  
 O prea mărită minune,  
 După-cum în ea cetim  
 Că azi în Ierusalim

Tatăl ceresc a mînat,  
 Pe sfîntul spirit înalt,  
 Și la Apostoli le-a dat  
 Darul sfînt de predicat.

De Dumnezeu în treime  
 La lumescă omenime,  
 Ca ea părtașă să fie  
 La viața de vecie.

Așa frați azi să sərbăm,  
 Cu cîntări să lăudăm  
 Pe Domnul, sfîntă treimea  
 Ce a făcut omenimea

Și lumea, și-al ei cuprins  
 Numai să se facă-a zis,  
 Și totul s'a împlinit  
 Chiar precum a poruncit,

Bunule creștin! admiră,  
 Vezi toate cum se gătiră  
 Numai chiar la un cuvînt  
 Tot ce vezi, cer și pămînt.

Deci noi frați azi să sərbăm  
 Și în psalmi să lăudăm,  
 Cîntînd: Puternice sfînte,  
 Spirite prea bun părinte,

Care totdeauna-ai fost  
 Bun spriginitorul nost,  
 Din veci Tu ești și vei fi,  
 Și în veci Tu vei domni.

Spirit Dumnezeu înalt,  
 Doamne care-ai arătat  
 Lucruri mari peste putință  
 La omenească ființă,

Că din oameni ne-nvetați  
 Făcuși profeți minunați,  
 De-au spus cele viitoare  
 Oamenilor de sub soare.

Făcuși martiri ce-au răbdat  
 În moduri de admirat,  
 Trude, chinuri și nevoe,  
 Dându-și viața de voe,

## ✠ Dionisiu Vajda.

Săptămâna aceasta, Marți, redacția foilor noastre naționale a primit tristă știre despre încetarea din viață a unui însemnat fruntaș al nostru, *Dionisiu Vajda*, care a răposat Luni, în *Olpret*. Numai cu câteva zile înainte 'i-a murit un frate, pe care 'l-a urmat în curând în mormânt.

Răposatul *Dionisiu Vajda* a fost om de inimă și bun naționalist, așa că n'a fost cauză românească, care se nu o spriginească cu fapta, cu sfatul și cu încurajarea. El este unul dintre întemeietorii societății pe acțiuni *Tipografia*, care scoate în tipar foile *Tribuna* și *Foia Poporului* și membru în direcțiunea acestei însoțiri naționale.

Știrea despre moartea vrednicului nostru fruntaș a produs dureroasă impresie în tot Sibiiul, și credem că și pe alte locuri, pretutindenea, unde se află Români de inimă.

Indeosebi venerabilul domn *Dr. Ioan Rațiu*, presidentul și șeful nostru, a rămas foarte atins de știrea neașteptată

Pe casele *Tipografiei* noastre s'a pus din momentul primirii acestei știri dureroase steagul negru, în semn de jale pentru pierderea zelosului membru din direcțiunea institutului nostru.

O frumoasă cunună a fost espedată din Sibiu, pentru a fi depusă pe sicriul răposatului. Cunună are inscripția următoare:

*Neuitatului soț de luptă, Dionisiu Vajda.*

Pentru comitet:

*Dr. Ioan Rațiu.*

Ear' la adresa întristatei familii s'au trimis următoarele telegrame de condolență:

*Sincere condolențe pentru pierderea bunului părinte și zelosului soț de luptă.*

*Dr. Rațiu.*

*Deplângem neașteptata moarte a valorosului nostru fruntaș.*

*„Tribuna“ și „Foia Poporului“.*

Familia răposatului a edat următorul anunț funebru:

Subscriși cu inima frântă de durere, dau știre numeroaselor rudeni,

Pentru Dumnezeu credință,  
Pentru-a noastră mântuire,  
Și pentru viața care  
Nici-odată capăt n'are.

Din vămași și din pescari  
Făcuși evangeliști mari,  
Apostoli și ucenici  
Creștini buni, și mari pustnici.

Făcuși predicatori mari  
Și credinții stilpi prea tari,  
Mucenice cu renume  
Razimi mari credinții-'n lume.

Pentru toate-ți mulțumim  
Spirit sfânt și te mărim  
Ca pe un Dumnezeu mare  
Și părinte prea bun tare,

Dă-ne dar' înțelepciune  
Ca să ne putem opune,  
La greșeli și la păcate  
Și la cursele-apezate.

amicilor și cunoscuților, că preaiubitul și adoratul lor tată respective unchiu

### DIONISIU VAJDA-VOEVOD de GÂRBOU,

*mare proprietar, virilist al comitatului Solnoc-Dobâca, membru în comitetul național, membru pe viață al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“, președinte al direcțiunii institutului de credit și economii „Soseana“, etc.,*

după lungi și grele suferințe, ieri la 6 ore d. a., în etate de 61 ani, 'și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului.

Astrucarea osămintelor scumpului defunct s'a săvârșit Joi, în 7 l. c., la 12 ore, în *Olpret*, cu ceremonialul ritului greco-catolic.

*Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!*

*Olpret (Alparét), la 5 Iunie n. 1900.*

*Dr. Alexandru Vajda-Voevod și Dr. Ioan Vajda-Voevod, ca fii; Viorica Vajda-Voevod, ca nepoată și soțul ei Dr. Teodor Mihali, avocat.*

**Prigonirea studenților.** Din Cluj ni-se scrie, că dl *Ioan Scurtu*, student în drept și absolvent în filosofie, s'a insinuat zilele trecute la decanul facultății de litere pentru a face doctoratul, dar' a fost refuzat, pe motivul cercetării în chestia *Iancu*. Dl *Ioan Scurtu* s'a adresat apoi rectorului, spunându-i acestuia, că trebuie să fie admis la doctorat, de oare-ce o cercetare fără rost n'are a face cu drepturile sale de mai înainte, nici chiar în cazul eliminării. Dar' rectorul 'i-a răspuns cu cel mai revoltător cinism, că *„se va îngriji ministrul și de asta“*. Într'acestea ministrul întârzie cu sentența, deși a fost urgentat. În schimb însă cere informațiuni dela procuratură, că procesul în cauza lui *Iancu* cum stă?

**Alegerile dela Viena** s'au terminat cu splendida învingere a antisemiților. Din 154 consilieri comunali, antisemiții au 132, ear' restul îl formează opoziția de diferite nuanțe. Până aci antisemiții aveau 96 de voturi în consiliul comunal al Vienei.

## Metropolitul Mețianu la Seliște.

Ca un bun și iubitor părinte, care grijeste de hrana sufletească a fiilor sei, Metropolitul Mețianu 'și-a propus să facă o serie de vizitații canonice prin comunele ce se țin de archidieceasă.

Prima vizitație a făcut-o Duminecă, la sârbătoarea Sf. Constantin și Elena în frunțașă comună *Seliște* — de lângă Sibiu.

I. P. S. Sa Metropolitul însoțit de mai mulți dignitari bisericești în drumul spre *Seliște* a trecut prin mai multe comune, întâmpinat fiind pretutindenea cu cea mai mare căldură și entusiasm.

### Primirea în Cristian.

Ajuns la *Cristian* Esc. Sa a fost primit și bineventat afară de comunitatea bisericească gr.-or. încă și de comunitatea bisericească evanghelică (săsească), prin dl preot *Dr. I. Connert*, care în fruntea poporului sas din loc a așteptat pe Escelența Sa în drumul țerei lângă biserica evanghelică. Credincioșii comunei bisericești gr.-or. 'l-au așteptat și bineventat lângă școala lor, însoțind apoi înalta suită cu un banderiu compus din vre-o 40—50 călăreți.

### La „hula Săcelului“.

Un banderiu numeros compus din peste 200 de călăreți din *Seliște* și jur, sub conducerea dlui cand. de profesor *Jacob Steflea*, a eșit în calea înaltului dignitar spre întâmpinare până la *hula Săcelului*. Conducătorul acestui imponent banderiu dl *I. Steflea* a bineventat pe Escelența Sa talmăcind bucuria ce a cuprins obștea întreagă și în deosebi pe *tineret*, căruia dat 'i-a fost să întâmpine prima-oară pe I. P. S. Sa.

Întreite și puternice strigări de *trăească* eșite din piepturile tinerilor călăreți acoperi acest frumos cuvânt de bineventare.

Metropolitul răspunde emoționat prin calde și părintești cuvinte. După aceasta imponentul banderiu se pune în mișcare încunjurând întreagă suita.

### Primirea la Săcel.

În drumul dela Sibiu spre *Seliște*, *Săcelul* este prima comună atât din tractul protopopesc, cât și din cercul administrativ al *Seliștei*. Poporul din această comună a ridicat o frumoasă poartă de triumf făcută din verdeață cu inscripția *„Bine ești cuvântat cel-ce vii întru numele D-lui“*.

La această poartă dl adm. protopopesc *Petru Joga sen.* încunjurat de preoțime și fruntași mireni din tract a întâmpinat pe Escelența Sa cu un salut de bucurie și cu asigurări de credință cătră biserica al cărei conducător înalt este.

Asemenea și dl primpretor *Petru Drăgits* ca șef al cercului administrativ.

E. Sa mulțumește prin cuvinte alese poporului adunat pentru primirea ce 'i-se face, mulțumește special dlui primpretor *Drăgits*, laudându-i activitatea sa bogată ce o desvoaltă pe terenul bisericesc-școlar.

După această vorbire acoperită de întreite strigări de *trăească*, imponentul conduct compus din banderiu și din o mulțime de trăsuri pleacă spre *Seliște*.

### La Seliște.

Bravii *Selișteni* au luat toate măsurile ca primirea să fie cât se poate de strălucită. Când clopotele au început să sune, piața cea mare era tescuită de public. Școlarii formau spalier. Pompierii susțineau ordinea. După-ce I. P. S. Sa Metropolitul a trecut prin frumoasa poartă de triumf, ridicată în dreapta *„podului celui mare“* — presidentul comitetului parohial domnul *Dr. Nic. Comșa* 'l-a bineventat în numele comunei bisericești cu următoarele cuvinte:

*„I. P. S. dle Archiep. și Metrop.!“*

Conștii de aleasa onoare ce poporului acestei comune se face prin înalta vizită a Înalt Prea Sfinției Voastre și pătrunși de deosebita ei însemnătate, un noian de vii speranțe ne încălzesc inimile, ne oțlesc puterile de muncă și ne augmentează vecinicul dor de a progresa ca buni Români și buni creștini.

Iubirea părintească ce cu atâta abundență ore vărsați celor-ce în mâinile I. P. S. Voastre 'și-au pus cărmuirea, află puternic răsuna în nemărginita iubire fiiască încadrată și cimentată în inimile lor pentru capul bisericești noastre ortodoxe naționale.

Acestei iubiri dăm expresie, când vă aducem omaj de venerațiune și grațitudine, când vă urăm cu sufletul curat: *„Întru mulți ani stăpâne!“*

Mulțimea publicului a erupt în nesfârșite strigări de *trăească*.

Escelența Sa răspunde emoționat, văzând grandioasa primire ce 'i-se face. Zice, că a urmat exemplul antecesorilor sei, când 'și-a ales orașul *Seliște* de în-

ceputul visitațiunilor canonice, de oare-ce este și dînsul deplin convins, că Săliștea este fala archidiecesei.

»Nu am venit aici spre a-mi petrece, — zice E. Sa, — ci am venit ca să vă cercetez pe voi, fiilor mei, și ca împreună cu voi să ne rugăm Tatălui cereesc ca să reverse asupra voastră toată darea cea cerească și tot binele seu, ca mai ușor să putem servi bisericei, națiunii și patriei noastre».

Însuflețirea publicului era de nedescris și strigătele puternice de »trăească« păreau a nu mai înceta.

I. P. S. Sa încunjurat de un puternic conduct, format de public și elevi, înaintază până la cuartir — în casele preotului Alexandru Borcea.

### Serviciul divin.

La orele 9. a. m. P. C. Sa dl vicar însoțit de 9 preoți și 3 diaconi îmbrăcați în ornate bisericești conduc pe Escelența Sa în biserică mare.

Spațioasa biserică era îndesuită de public. Serviciul divin a fost înălțător. Răspunsurile liturgice le-a dat cu acuratețe »Reuniunea română de cântări« sub conducerea dirigentului Iuliu Crișan.

Clericul absolut dl Iacob Steflea a fost sfințit de ceteț și dl N. Popoviciu de diacon.

### Procesiunea în curtea școlii.

Ajuns la locuință I. P. S. Sa a primit diferitele deputații compuse din delegații primăriilor din cercul Săliștei și din delegații Reuniunilor din loc sub conducerea dlui prim-pretor Drăgits, apoi judele comunal; preoții și mireni din tractul Mercurei sub conducerea dlui protopop I. Droc, apoi preoții din întreg tractul Săliștei și în fine comitetul parochial în frunte cu presidentul Dr. Comșa.

La orele 11<sup>1/2</sup>, conform programului se face procesiunea religioasă în curtea școlii, care își sërba hramul seu. La intrarea în curtea școlii era ridicată o nouă poartă de triumf, ear la mijlocul edificiului școlar era ridicat cu mult gust estetic un altar, care avea deasupra inscripția: »În acest semu vei învinge«. Frontul întreg al marelui edificiu școlar era înfrumusețat cu verdeată și cununi.

Curtea școlii a fost îndată îndesuită de public. Fără pic de esagerare, numărul publicului aici sigur a ajuns la zece mii.

Se face sfințirea apei, după care Escelența Sa stropeste pe rînd toate salele de învățămînt.

După aceasta Escelența Sa a rostit o cuvîntare frumoasă și instructivă. Această vorbire a impresionat adînc pe toți cei prezenți.

Ea a fost plină de cele mai înțelepte povești și învățături pentru înaintarea în cultură, bunăstare și în toate cele bune și frumoase. De mai multe ori a accentuat că »cu mîngăiere sufletească poate declara după cele auzite și după cele văzute că fiii acestei comune sînt cei mai vrednici și distinși fii ai bisericii și neamului nostru«, de oare-ce sînt pe calea bunei înaintări și după-cum s'a putut convinge țin cu tărie la biserică și instituțiunile ei. Pune la inima fiecăruia că și de aici înainte ori-și-ce cheltuială ce ar cere aceste instituțiuni, biserică și școala, să se dea cu dragă inimă, fiind ele ambele isvor de binecuvîntare.

La un loc potrivit, conform obiceiului de aici E. Sa a cetit numele tuturor donatorilor acestei școlii, vii și morți. Lista lor e lungă și suma tuturor acestor donațiuni e respectabilă.

Cuvîntarea a fost așa zicînd sorbită de publicul mare.

A urmat apoi stropirea publicului cu apă din partea Esc. Sale, care a durat aproape două ore. Cu acest prilej s'a dovedit din nou, că Escelența Sa, deși în etate înaintată, dar' e încă tare în voință, cu inimă tină, cu însuflețirea și vâpaia unui june.

După acestea, fiind invitat de o mulțime de credincioși a eșit la o mulțime de morminte, cetind rugăciuni de deslegare.

Erau orele 3 p. m. când fu condus dela biserică la locuință.

### Banchetul.

Era deja orele 4 p. m. când Esc. Sa dimpreună cu înalta suită a intrat în »sala festivă« unde era aranjată masa pentru banchet.

Banchetul a fost aranjat pentru 120 de persoane. Locurile tuturor au fost deja cu zile ocupate.

Mîncările gustoase pregătite în bucătăria hotelierului român Const. Borcea au fost servite la masă de cîtră 12 fete frunțase, drăguțe și frumoase. Mîncările bune, gustoase și în deajuns, serviciul excelent a contribuit ca sub întreg discursul mesei să domineze o bună dispoziție.

La masă a început șirul toastelor cu acela ținut de I. P. S. Sa pentru Monarch. A vorbit apoi dl Dr. Comșa pentru Metropolitul, P. C. S. archimandritul Pușcariu pentru Sălișteni, dl P. Drăgits pentru Metropolitul; adm. prot. P. Iuga pentru suita I. P. S. Sale, dl Dr. Leményi pentru preoțimea și învățătorimea din tractul Săliștei.

Abla cîtră 6 ciasuri s'a sfîrșit banchetul.

### Visitele Esc. Sale.

Îndată după banchet Esc. Sa însoțit de P. C. Sa dl vicar și de dl asesor Nicolau Ivan a făcut visite pe la unii onorațori de aici, precum dlui prim-pretor P. Drăgits, dlui jude comunal, dlui primar Iordachie P. Roșca, dlui Dr. Nicolau Comșa și dlui notar Nicolau Hențiu.

### Plecarea.

La orele 7<sup>1/2</sup>, Esc. Sa pleacă dimpreună cu suita înapoi la Sibiu. Pe întreg drumul din comună erau așezate pâlcuri-pâlcuri de popor cari însoțesc pe Escelența Sa cu furtunoase ovațiuni.

### Concert.

Cu aceasta programul zilei încă nu era sfîrșit. Tinăra »Reuniune de cântări« spre a ridica și mai mult splendoarea zilei, a dat seara un concert cu un bogat și variat program.

Cîntările au fost toate cu precisiune executate, și puterile de cari dispune Reuniunea de present sînt de natură de a-i asigura din ce în ce tot mai multe și mai mari succese. Aceasta cu atît mai sigur, fiindcă are de președinte pe dl Nicolau Roman, carele pe lîngă că e sufletul basului, își dă toate silințele a închea această Reuniune și a o ridica în șirul primelor Reuniuni de soiul acesta, ear' de dirigent pe dl Iuliu Crișan, care deasemenea nu cruță nimic pentru ajungerea acestui scop.

Ca noutate a fost, că în program au fost cuprinse și părți de solo.

D-șoara Maria Bucisan, a executat cu multă dibăcie punctul II. »Mugur mugurel« și »Miezul nopții«, ambele compoziții de artistul nostru G. Dima. Vocea dulce de sopran, a fermecat deja cu primele tonuri numărul public. A și fost viu aplaudată. D-șoara L. Calatariu, care a acompaniat pe d-șoara so-

liștă pe pian deasemenea a fost împărțită de aplause.

Foarte mult a plăcut publicului ultimul punct din program, »Răsunetul Ardealului« de I. Vidu. În această piesă obvin și părți cu solo mezzosopran, cari le-a executat la perfecție d-șoara Mariuța Criștiu.

La stăruința publicului această piesă a trebuit să fie încă de două-ori repetată.

După concert a urmat o mică pauză și apoi joc.

Astfel s'a sfîrșit ziua de 21 Maiu, care va rămînd pururea în amintirea Săliștenilor.

## Esamene la sate.

### În Chernecea.

»Ți-se înalță inima, când vezi, cum învățătorii noștri își implinesc datorința lor nu numai pentru-ca să satisfacă cerințelor legilor, și nu numai pentru-ca să treacă anul școlastic, și pentru-ca să se vadă mîntuiți de școală, ci ei își fac adevărată datorința de deșteptători și luminători ai poporului, se silesc a sădi în mlădițele tinere ale noastre idei curate, îi fac să se intereseze de tot ce e frumos, nobil și măreț și spre folosul binelui public.

Esamenul la școala confesională gr-cat. din Chernecea, protopopiatul Varadiei, s'a ținut în 31 Maiu n. e., sub presidiul mult onor. domn protopop Dimitriu Rusu, și ca comisar districtual Andreiu Murșan.

Esamenul s'a început conform programului cu »Împărate cerească« cântat de toți elevii, apoi cei prezenți împreună cu președintele au fost salutați din partea școlăriței Iuliana Mótter, din despărțământul V., la ceea-ce a răspuns domnul președinte, îndemnînd pe elevi la diligență și bună purtare.

S'a început apoi esaminarea din toate studiile, și anume s'a început cu religiunea și apoi s'a continuat cu celelalte obiecte de învățămînt, pentru elevii din despărțăminte IV., V. și VI., ear' începătorii din primele trei despărțăminte s'au esaminat din rugăciuni, din cetit și din deprinderi de scris. La întrebările puse de învățători și de președintele esamenului, elevii au răspuns laudabil.

S'au declamat poeziile: »Povestea unei păsăruice«, »Mănăstirea dela Argeș«, »Movila lui Burcel« și »Visul lui Petru Rareș«, de V. Alexandri, precum și »Cănele soldatului«, de G. Alexandrescu prin trei elevi și două eleve. S'a cântat apoi în cor: »Sfânt-Sfânt« și poeziile »Sînt Țigancă«, »Primăvara a sosit«, »Frunzuliță de stejar« și »Momente dulci«.

Publicul, constător din poporenii, din întreaga primărie comunală și din învățătorii gr-or. Sava Molin și Iosif Roșu, învățător pensionat, au fost toți deplin îndestulți cu progresul, ceea-ce se văzu și din frumoasa vorbire rostită de dl președinte, și de parochul local Iosif Peteanu, care în terminii cei mai măgulitori își exprimă recunoștința vrednicului învățător Iosif Siegescu, care e vrednic de toată lauda. După aceea au fost salutați oaspeții prin un elev

din clasa a VI-a, Ilie Bumba, pentru-că au luat parte la această sărbătoare școlară.

În fine dl președinte și dl paroch din al lor propriu împărțiră premii tuturor elevilor, în scopul de a încuraja și de a atrage băieții la școală.

Altul.

### În Selsig (Sălagiu).

Esamenul de vară cu școlarii dela școala gr-cat. din Selsig s'a ținut în 15 Maiu n. c., la care a presidat șeful trac-tului *Alexiu Varna*, protopop.

La 1 oră p. m. se adunară toți școlarii și școlărițele la școala împodobită cu ramuri de verdeață, în număr de 58, și nu mult după aceea sosiră și dl protopop — cu parochul local dl *Ioan Nistor*, director, ceialalți fruntași ai școlii și mai mulți poporeni. Între oaspeți am văzut și pe doamna preoteasă *Nistor*, d-șoarele *Bancoș* și dl *Ioan Dulf*, inv. pens. Învățătorul local dl *Teodor Ilie*, începî esaminarea din *catechism* și *biblie*, din care toți ascultătorii își puteau face o idee clară despre cele propuse, căci școlarii răspundeau tare și voioși exprimându-se în continuu în propozițiuni întregi. Și mai tare crescî atențiunea părinților văzînd cum și copii de cei mai mici (școlari abia numai de un an), sînt în stare a răspunde atât de clar și corect.

După aceste a urmat esaminarea din *limba română*, unde învățătorul a provocat pe mai mulți școlari să cetească, cari aproape toți cetiau cât se poate de bine.

A urmat apoi esaminarea din *comput* (calculație) și celelalte studii, răspunzînd copiii bine.

În urmă mai mulți școlari dădură probă despre memoria lor cea deprinsă, declamînd mai multe poezii frumoase și bine alese. Cu multă luare aminte a fost ascultat și dialogul despre pagubele și stricăciunile ce le cauzează beutura peste cumpăt a vinarsului.

Tot sub decursul esamenului s'au făcut de mai multe-ori probe și din cântări, ear' la orele 6 d. a. se încheiă esamenul, după care școlarii intonară o cântare religioasă, acompaniați fiind de întreaga adunare și după rostirea unei rugăciuni, presidele esamenului vrednicul, și de toți preacinstitul protopop *Alexiu Varna*, încheiînd esamenul felicită atât pe directorul școlii, cât și pe învățător pentru frumoasa înaintare, neuitînd totodată a mulțumii și părinților cari și-au împlinit datorința de a-și trimite pruncii la școală etc.; ear' în sfîrșit întorcîndu-se către școlari le dede prea frumoase învățături părintești de bună purtare, zicîndu-le și câteva cuvinte de despărțire și binecuvîntîndu-i.

Esamenul din Selsig a fost un esamen, asemenea căruia s'au deee Dumnezeu cât de multe!

Ab.

### Din Poteu.

Luni, în 28 Maiu n., s'a ținut esamenul cu elevii școlii gr-cat. din Poteu condus de protopopul *Iosif Pop Leményi* și în prezența preoților *Vasilie Kiss (Poteu)* și *Petru Doboși (Someștele)*, a învățătorilor *Ioan Moroșan* și *Stefan Bozsó* dela școala de stat din Poteu și

a unui frumos număr de poporeni. După esamen protopopul mulțumind poporului pentru interesul față de școală dă sfaturi și indemn, ca și în viitor să se îngrijească de școală, ear' învățătorului îi mulțumește pentru sporul dovedit cu elevii. Se observă, că înainte de învățătorul actual, *Paul Lupan*, toți copiii umblau la școala de stat, ear' acum nici un copil de Român nu e la școala aceea. Sigur învățătorul *Lupan* are mari merite la aceasta.

## Arondarea protopopiatelor.

(Urmare și fine).

10. Hațeg dă protopresbiteratului nou înființînd Hunedoara, parochiile: *Alun* cu filiile *Bunila* și *Vadul-Dobrei*, *Baia lui Craiu* cu filiile *Cerna* și *Toplița*, *Boz* cu filia *Groși*, *Ghelariu*, *Hașdeu* cu filiile *Cernișoara*, *Florese* și *Goleș*, *Hunedoara*, *Nadastia-de-jos*, *Nadastia-de-sus* cu filia *Hașdat*, *Ruda* cu filiile *Plopi*, *Poenița-Voinei* și *Vălaru*, *Silvașul-de-sus*, *Teliuc* și *Zlasti*.

11. Hunedoara primește dela *Deva* parochiile: *Batiz*, *Cerbel* cu filiile *Aranieș* și *Ulmi*, *Cerișor*, *Găunoasa* cu filiile *Giulpez* și *Cutini*, *Josani* cu filia *Pestișul-mic*, *Lelese* cu filia *Sohodol*, *Mierău* cu filia *Răcăștia*, *Nandru-Vale* cu filia *Nandru*, *Pestișul-mare* cu filia *Buituri*, *Săncraiu* cu filia *Călan*, *Socet* cu filiile *Poiana-Rechițelei* și *Runculmare*, apoi dela Hațeg parochiile: *Alun* cu filiile *Bunila* și *Vadul-Dobrei*, *Baia lui Craiu* cu filiile *Cerna* și *Toplița*, *Boz* cu filia *Groși*, *Ghelariu*, *Hașdeu* cu filiile *Cernișoara*, *Florese* și *Goleș*, *Hunedoara*, *Nadastia-de-jos*, *Nadastia-de-sus* cu filia *Hașdat*, *Ruda* cu filiile: *Plopi*, *Poenița-Voinei*, *Vălaru*, *Silvașul-de-sus*, *Teliuc* și *Zlasti*.

12. Mediaș primește dela *Sibiu* parochiile: *Saldorf* cu filia *Moardeș*, *Stenea* și *Vesud*; dela *Târnava* parochiile *Blăjel* și *Păucea*, dela *Murș-Oșorheiu* filia *Zagor*, care se ia dela parochia *Șoimușul-român* și se dă parochiei *Hundorf*; dă însă protopresbiteratului *Târnava* parochiile: *Bachnea* cu filia *Bernade*, *Căpâlna* cu filiile *Abuș*, *Idrifaia* și *Mica*, *Idiciu* și *Lepindea*.

13. *Murș-Oșorheiu* primește dela *Târnava* parochia *Cerghidul-mare*; dă însă protopresbiteratului *Târnava* parochiile: *Coroiu-Sănmărtin*, *Laslăul-român* cu filiile *Laslăul-săsesc* și *Orminiș*, *Șoimușul-român* cu filia *Seleșul-săsesc* și *Suplac*.

14. *Orăștia* primește dela *Geoagiu* parochiile: *Almașul-mare Brădet*, *Almașul-mare Joseni*, *Almașul-mare Suseni*, *Almașul-de-mijloc*, *Almașul-mic*, *Ardeu*, *Băcăia*, *Băcăinți*, *Balșa* cu filia *Galbina*, *Bobâlna*, *Boiu*, *Bozeș*, *Bulbuc* cu filia *Curpeni*, *Ceru-Băcăinți*, *Cibu*, *Cigmău*, *Ferdeu*, *Folt*, *Geoagiu-de-jos Joseni*, *Geoagiu-de-sus Suseni*, *Glod*, *Homorod Joseni*, *Homorod Suseni*, *Mada*, *Mermezu-Văleni*, *Nădăstia*, *Poiana*, *Porcurea*, *Renghet*, *Steuini*, *Techereu*, *Valea-Epei*, *Valea-mare* și *Voia*; dă la *Alba-Iulia* parochiile, *Acmariu* și *Sărecseu*.

15. *Sebeș* dă la *Alba-Iulia* parochiile: *Berghin* cu filia *Colibi*, *Răcătău* și *Vurpăr*.

16. *Sibiu* primește dela *Avrig* parochiile: *Avrig*, *Colun*, *Glâmbocă*, *Porcești*, *Sebeșul-de-jos*, *Sebeșul-de-sus* și *Săcădate*; dă la *Agnita* parochia *Vurpăr* și la *Mediaș* parochiile: *Saldorf* cu filia *Moardeș*, *Stenea* și *Vesud*.

17. *Sighișoara* primește dela *Cohalm* parochia *Criș* cu filiile *Cloasterf* și *Meșendorf*; dă *Cohalmului* parochiile *Archita* cu filia *Beia*, *Bundorf*, *Mucundorf* și *Roadăș*.

18. *Târnava* primește dela *Mediaș* parochiile: *Bachnea* cu filia *Bernade*, *Căpâlna* cu filiile *Abuș*, *Idrifaia* și *Mica*, *Idiciu* și *Lepindea*; dela *Murș-Oșorheiu* parochiile: *Coroiu-Sănmărtin*, *Laslăul-român* cu filiile *Laslăul-săsesc* și *Orminiș*, *Șoimușul-român* cu filia *Seleșul-săsesc* și *Suplac*; dă *Mediașului* parochiile *Blăjel* și *Păucea*; la protopresbiteratul *Murș-Oșorheiu*: *Cerghidul-mare*; ear' protopresbiteratului *Turda* parochiile: *Botez* și *Petrilaca-română*.

19. *Treiscaune* dă *Brașovului* parochiile: *Apața*, *Crisbav* cu filia *Nou* și *Orminiș*.

20. *Turda* primește dela *Târnava* parochiile: *Botez* și *Petrilaca-română*.

VI. Ca centre noue se decretează: pentru protopresbiteratul *Treiscaunelor* parochia *Vâlcele (Elöpatak)*, ear' pentru protopresbiteratul *Ungurașului* parochia *Hida*.

VII. Conclusele referitoare la reducerea, înființarea din nou și arondarea unor protopresbiterate conform dispozițiunii cuprinse în concludul sinodal din 22 Aprilie (4 Maiu) 1892 nr. 112 pct. 2 cel mult în restimp de 45 zile dela încheierea sesiunii sinodale se va publica în organul de publicitate al arhidiecesei, pentru-ca cei interesați să se poată folosi eventual de remediul de drept. Recursele în afacerea acestei arondări sînt a se înainta consistorului arhidieceșan, care se autorisează a le aprecia și a le așterne congresului național-bisericesc spre competentă afacere.

VIII. Arondarea nouă, încât nu învoalvă desființarea vre-unui protopresbiterat, se va pune în lucrare imediat după aprobarea proiectului de arondare și prin congresul național-bisericesc.

Acest conclud, pe această cale, se aduce la cunoștința tuturor celor interesați cu acel aდა, ca eventualele reclame să se înainteze aici cel mult până în 15 Iulie a. c.

Reclamele întrate după acest termen nu se vor considera.

*Sibiu*, din ședința plenară a consistorului arhidieceșan, ținută la 8 Maiu 1900.

*Ioan Mețianu* m. p.,  
Archiepiscop.

## Bosniaci.

— Vezi ilustrația. —

În numărul trecut am amintit, că mai mulți Bosniaci au sosit la Pesta, pentru a se plînge la Împăratul-Rege al nostru împotriva ocărmuirii. Din acest prilej dăm azi în chip o grupă de fruntași bosniaci, în vestmintele lor răsăritene și cu armele în mână.

Bosnia mai nainte se ținea de *Turcia*. După războiul româno-ruso-turcesc a fost trecută de către congresul din *Berlin*, la împărăția noastră. Locuitorii ei sînt de neam *Serbi* gr-orientali și *Turci* mohamedani. Bosnia a înaintat mult în bunăstare, dar' cu toate aceste poporul nu este mulțumit cu ocărmuirea, din pricină, că își teme naționalitatea și religia de catolici, pe cari se zice, că-i spriginește *Kállay*, ministrul Bosniei, și ocărmuirea.

Eată o dovadă, că pe popoare nu le poți mulțumi numai cu bunuri materiale, ci și cu asigurarea religiei (credinței) și limbei moștenite din moși-strămoși, la cari țin cu sfințenie toate popoarele cum se cade



Bosniaci.

## PARTEA ECONOMICĂ.

### Lucrul câmpului.

Nici o clasă a societății omenеști, nu are lucrul împărțit așa nepotrivit, ca plugarul. Aproape o jumătate de an, cât ține iarna, plugarul nu are alt lucru, decât îngrijirea vitelor și a celor de lipsă pentru economia casnică. Indată ce se desprimăvărează, se începe și lucrul câmpului mai cu de-adsul. La început în măsură mai mică, cu aratul și sămănatul, după aceea în măsură tot mai mare, precum se înmulțesc și lucrurile de săpă, coasă, ogor, secere și celălalte.

Pe când meșteșugarul își poate săvârși lucrul seu în toată ziua, atât iarna, cât și vara, pe ploaie ca și pe timp frumos, pe atunci plugarul poate lucra la câmp și vara, numai pe timp frumos. De aci urmează de multe-ori întârzierea cu lucrul câmpului, cu deosebire atunci, când ploaia mai îndelungat, de aci urmează apoi și opintirea lui de a-și îndoi puterile, ca se săvârșească și aceea, ce pe timp urt nu a putut săvârși.

Lucrul câmpului, pe cele mai multe locuri este singurul izvor de câștig pentru plugar. Și, deși el nu-l prea prețuiește în bani, totuși când perde câte o zi așa de giaba, îl auzim zicând: »ziua asta nu aș fi dat o pe mult«.

Și în adevăr așa și este! Pentru-că de câte-ori nu se întâmplă, ca lucrul ce ai să-și săvârșești în ziua cutare să nu-l poți săvârși, îți rămâne mult timp neisprăvit, fiindcă te cheamă altele mai grabnice.

Am zis mai sus, că lucrul câmpului, pe cele mai multe locuri, este singurul izvor de câștig pentru plugari. Aceasta trebuie să o înțelegem așa, că ei numai cu ajutorul brațelor lor și cu puterea vitelor pot să-și câștige cele de lipsă pentru hrană și îmbrăcăminte. Dacă pe ici-colea se mai poate face încă câte o cărașie, câte o orgiă-două de lemne și altele, apoi acestea sunt niște venite foarte rari.

Tocmai fiindcă plugarii numai cu ajutorul brațelor lor și cu puterea vitelor pot să-și câștige cele de lipsă, pe acestea trebuie să le pună în lucrare cu

multă pricepere și băgare de seamă, ca rezultatul muncii lor se fie cu atât mai rodnic și mai spornic.

În privința aceasta pline sunt toate comunele noastre de pilde bune și vrednice de urmat, de oare-ce în toate aflăm plugari harnici, cari de când se cunoaște de ziua și până când înserează, nu se mișcă dela lucruri câmpului; aflăm plugari, cari deși în tinerețele lor au fost săraci, prin lucru și o străduință neobosită, au ajuns la bătrânețe oameni cu stare și avere frumoasă.

Dar' ceea-ce ne-a îndemnat să scriem acestea este împrejurarea, că unii din plugarii nostri au început a părăsi hărnicia străbună și a se deda cu o vieață mai comoadă și mai trândoasă. Urmările acestei vieți, se pot vedea pretutindenea. Copiii rămași cu averi frumoase dela părinți, le prăpădesc în decurs de câțiva ani, ear' ei rămân în cele mai multe cazuri pe strade, așa că sunt siliți ca se cerșească de pe la aceia cari mai înainte poate au fost servitorii părinților lor.

Unii din economii nostri, nu prea au datina bună de a pune pe copiii lor de tineri la lucru, ca să nu se prea obosească, ci mai bine duc lucrători străini. Crescând ei așa, se dedau ca și când sunt mai mari tot alții să lucre pentru ei, ear' ei se peardă timpul în petreceri și trândăvie, cari mai târziu se sfârșesc îndeobște cu risipirea întregii averi părintești.

În privința aceasta ar putea lua mulți din plugarii nostri pildă bună dela conlocuitorii Sași, cari fie ei cât de bogați, pun la lucru, nu numai pe copii, și chiar și pe femeile lor. Astfel putem vedea de multe-ori pe femeile de Sas alături cu servitorii, arând toată ziua la câmp, pe când la femeile noastre, așa ceva e un lucru de tot rar. Urmarea acestei bune deprinderi, este foarte binefăcătoare pentru poporul săsesc, de oare-ce s'a adevărit, că la ei se pot păstra averile adunate timp mai îndelungat, ca la noi.

Când ar fi, ca să aflăm numai ici-colea asemenea deprinderi rele la poporul nostru, ne-am mai mângăia cu proverbul: »nici o pădure fără uscături«. Dar' în privința aceasta aflăm chiar unele comune întregi, cari părăsesc pe încetul bunele deprinderi străbune, și anume: de a se scula odată cu rându-

nica la lucrurile mai grabnice ale câmpului și de a intra în sat odată cu însuratul.

Parte, pentru-că noi cei de astăzi, ne-am dedat a lucra mai cu cap, sau rațional, cum se zice, mai cu spor și mai bine; parte, pentru-că și mulțimea mașinilor de săpat, sămănat și altele ne-au mai ușurat lucrul: nu mai lucrăm atâta, ca părinții și străbunii nostri, cari lucrau nu numai pentru ei, ci mai făceau și câte 2—4 zile pe săptămână clacă domnului pământean.

Precum mândria și petrecerile au făcut pe unii dintre plugarii nostri, ca să-și pună moșia zălog pe la bănci sau cămătari, ear' ei să plătească an de an interese pipărate, de multe-ori poate numai pentru îndeșulirea unei poftă de nimic și trecătoare, așa au ajuns pe multe locuri unii plugari, ca lenevirea cu lucrul câmpului să o plătească foarte scump, poate tot cu bani împrumutați.

Înțelegem aci o parte a plugarilor nostri, cari sunt dedați a eși la lucrul câmpului și vara târziu, colo când începe a da căldura și a cânta muștele, ca să nu se prea umple de roaie; cari sunt dedați a prânzi acasă domnește, ear' la ameazi a trage coala câte un puu de somnișor la umbră și seara a se întoarce de timpuriu acasă. Că astfel de plugari nu lucrează cu cap, aceasta o înțelege ori-și-cine. Dar' ean cercă-te de-i spune la careva, că știu că 'ți-ai găsit nănașul, »că doar' astăzi tot omul e domn pe pământul și averea lui« își răspunde, și apoi e știut, că domnia costă bani.

Da, zău! În loc să meargă toți plugarii nostri la săpă și la secere, de când cântă rândunica, o parte merg numai pe la prânz, după-cum am zis, ear' când nu mai pot răsbii cu lucrul, duc lucrători pe plată, căci doar': »cine are barbă, zic ei, trebuie să aibă și briciu«, cine are moșie, trebuie să-și-o și lucre. Astfel de oameni, se înțelege, că nu-și prea sfarmă capul cu întrebarea: cât poate lucra un plugar harnic într'o zi? De aceea voim să arătăm noi aci pe scurt o mică socoteală.

Un plugar harnic poate săpa pe rînduri, după mașina de săpat, loc cam de trei ferdele pe zi, ceea-ce la săptămână ar face un loc de patru gălete și jumătate. La secere ar putea secera fără

ca să se prea opintească, câte 4—5 clăi de câte 20 snopi pe zi, ceea-ce într'o săptămână ar face 24—30 clăi de grâu sau seacă. Și fiindcă seceratul ține pe cele mai multe locuri câte două săptămâni, așa un plugar harnic poate seceră în decursul unei veri până la 50 de clăi de grâu.

Aprindeți lampa lui Diogene, căutați și întrebați, vă rog, iubii cetitori, în toate comunele, și dacă veți afla un asemenea plugar harnic, care în decurs de câțiva ani de-a rîndul, a făcut acest lucru, atunci numele aceluia e vrednic de publicat și luat ca pildă bună pentru toți. Ba că pe unii îi doare mijlocul la seceră, cum se tot pleacă și ridică, ba că la unii li-e prea cald, ba că au de a face fînul, ogorul și altele, bă că teacă, ba că pungă, cum se zice, nu se prea îmbulzesc la seceră, la toți le-ar trebui clacă. Odată numai ce aud, fiindcă ei nici nu prea merg pe la holde, ca să le vază, că acelea încep a se scutura, Atunci aleargă în ruptul capului în dreapta și în stînga după secerători, pe cari îi plătesc în cele mai multe cazuri foarte pipărat.

Cunosc eu însumi destule comune, cari cu brațele, de cari dispun, și-ar pute seceră și săpa și fără lucrători străini. Cu toate acestea, nu este an lăsat de Dumnezeu, în care lucrătorii străini se nu scoată sume însemnate pe lucru. De aceea cu drept cuvînt ne zic economiștii învățați: »că agonisim ca sôlbaticii și cheltuim ca civilizații«.

Ioan Georgescu.

## Istoricul viilor în România.

În România cultura viiei datează din timpurile când diferitele popoare au început a se așeza în valea roditoare, bogată și frumoasă a Dunărei.

România era și atunci ca și astăzi o țeară agricolă, dar' via venia îndată după grâu și cucuruz, atât ca articol pentru consumațiunea interioară cât și ca articol de esportațiune.

Posițiunile, trenurile ca și clima aproape al întregului ținut de coline care începe dela Severin și se sfîrșește în Moldova de sus cătră Botoșani și Dorohoiu, fiind foarte priincioase culturii viiei, ea a venit, ca să zicem astfel, singură și trebuie să fie veche în țeară.

Începutul culturii viiei este greu de hotărît, din cauza lipsei de date hotărîte. Puținele date pe care le găsim în cronicarii vechi, ne asigură în mod

nehotărît că viaa a fost cultivată în România cu mult înainte de colonizarea acestei țeri de Români.

După Herodot, Sciții (483—431 în de Chr.) aveau totdeauna la ceremoniile și la mesele lor vin. Vinul amestecat cu apă era pentru ei un obiect de lux și de gustare deosebită după bătațiile lor aproape neîntrerupte. După-cum spune Horațiu în epigrama sa, cei bravi și curagioși beau mai mult pentru a nu perde din curajul lor. Înainte de bătații jurămintele erau totdeauna închise prin beutură de vin amestecat adese-ori cu sângele lor.

Istoria ne spune că regele Spartei Cleomene, a înebunit bînd vin curat, ca Sciții și în Grecia ori de câte-ori voia cineva să bea vin curat cerea să fie servit ca Sciții.

Sciții locuiau în partea stîngă a Dunărei sau în România de astăzi. Ei iubiau vinul până la nebunie, dar' nu aveau același gust pentru lucrarea viiei, căci lenea, călătoriile, caracterul și obiceiurile acestui popor nomad în Valahia și Moldova, ne fac să credem că Sciții au fost un popor mai mult aplicat a bea vinul decât a sădi și lucra viile.

Din contră Agatirșii, popor mai statornic, mai muncitor, care locuia înaintea Dacilor în Ardealul de astăzi, se îndeletnicea cu cultura viiei, a albinelor și lucrarea minelor de aur.

Credem că dintre aceste 2 popoare, probabil cei din urmă au introdus cultura viiei în țeară. Mai târziu Dacii, popor mai agricol, și foarte iubitor pentru cultura viiei, dădură o estensiune așa de mare viiei, că patima beției se introduce repede în obiceiurile lor așa că regele Boerebiste (50 ani înainte de Christos) a fost silit a porunci nimicirea viilor, crezînd că astfel va vindeca această patimă al poporului dac. Oprirea ținî pînă în timpul Romanilor. Aceștia începură din nou sădirea viiei, care a străbătut pînă în zilele noastre.

Mai multe vorbe românești privitoare la cultura viiei ne vin din limba latină, altele dela Greci și altele dela Slavoni, ca: viie, viță, pomă, Aua, must strugure, aguridă, podgorie etc.

Mai târziu, dela anul 700 pînă la 1200 cultura viiei ia întindere și începe

a ocupa pozițiuni frumoase și din cele mai favorabile ca: Valea vinului, loc așezat aproape de hotarele Transilvaniei. În veacurile din urmă cultura viiei a putut să se desvolte în liniște sub ocrotirea domnitorilor români. Frumoasele vii din Drăgășani s'au desvolat mai cu seamă dela Mateiu Basarab (1512—1522). Viile din Drăgășani au încă ca o aducere aminte a acestei epoci viia Baratia, făcută de catolici. Acum această viie, care ocupă o pozițiune frumoasă, este proprietatea familiei D. G. Simulescu. Din nenorocire plantațiunile acestei vii încep a perî, din cauza filoxerei, care a atacat aproape toate podgoriile județului Vâlcea. Se crede că via Baratia a fost punctul de plecare al celor mai multe vii din Vâlcea.

(Va urma).

## SFATURI.

### Alegerea vitelor tinere.

La alegerea vitelor tinere, economul trebuie să fie cu deosebită băgare de seamă, că pentru care scop vrea să le țină în economie, ca apoi pentru ajungerea aceluia, se poată aplica și mijloacele de lipsă corîspunzătoare. Astfel vitele destinate pentru prăsilă și lapte, nu e cu scop a le lăsa să sugă mai mult ca 3—4 săptămâni, de oare-ce dacă sugă mai mult, se grămădește în trupul lor prea multă albumină și grăsime, cari împedecă desvoltarea regulată a organelor de reproducțiune și a laptelui. Din contră, vitele destinate pentru lucru sau îngrășare, se pot lăsa să sugă ca viței și mai mult, căci nu le strică nimic. Îndeobște se zice, că un vițel să nu sugă mai multe luni, ca câți ani îi trebuie pînă-ce crește de se face mare.

### Nutritura scroafelor cu purcei.

Îndeobște scroafele grase fată purcei slabi. De aceea grija economului trebuie să fie, ca acelea să nu fie nici prea grase, dar' nici prea slabe. Scroafele cu purcei în foale, se pot nutri peste iarnă destul de bine cu pleavă de grâu opărită cu țăriță, cu cartofi, bostani și napi ferți. Peste vară scroa-

## Fata înderetică.

Baladă împărt. de Ilie Cleja din Salva (Ardeal).

Stri-go fată 'mpodobită  
De pe o curte șindilită:  
Cine 'n lume s'ar afla  
Să o iee pe dînsa?  
Nime 'n lume nu s'o aflat  
Numai un pui de Românel  
Cu numele Ionel,  
Merge-i fată după el?  
— Eu dup'acela m'oi duce,  
Care mie că 'mi-a face:  
O fântână 'n vîrf de munte,  
Zidită cu petri scumpe,  
Și să-mi curgă apa 'n curte.  
Fântână făcutu-'i-o  
Și la dînsa dusus-o  
Și din graiu 'i-a zis cu bine  
— Merge-i mândră după mine:  
— Eu dup'acela m'oi duce,  
Care mie că 'mi-a face  
Tot o moară sub fereastră,  
Să curgă făina 'n casă  
Și să se cearnă pe masă.

El și-aceste le-a făcut  
Și la dînsa ear' s'o dus  
Și din graiu 'i-a zis cu bine;  
— Merge-i mândră după mine?  
— Eu dup'acela m'oi duce,  
Care mie 'mi-a stîrpl.  
Dunărea pe trei locuri,  
Să pot trece la jocuri  
Și să-mi facă trei prunduri.  
Să-mi facă trei răstocel  
Ca să-mi fac eu străturele,  
Și să-mi samen floricele,  
Să mă 'nstruț mândru cu ele  
Ear' apoi pe mîrginei  
Să-mi răsădesc persecei,  
Să mă sui mîndrule 'n ei  
Să-mi fac ochișorii roată,  
Să mă uit în lumea toată,  
Doară vîd un om să-mi placă.  
— El și-acelea le-a făcut  
Și din graiu 'i-a zis cu bine  
— Merge-i mândră după mine?  
— Eu dup'acela m'oi duce,  
Care mie 'mi-a 'mpușca

Luceafărul cel de seară,  
Să cadă la mine 'n poală,  
Dar' și cel de dimineață,  
Să cadă la mine 'n brață.  
El nimic n'a cuvîntat,  
Făr' pușcuța 'și-a luat  
Ș'apoi dac'a inserat  
El din gură a cuvîntat.  
— Mândră, mîndruleana mea!  
Luceafărul 'l-oi pușca  
Hai de mi-l vei arêta.  
Eu is tinêr și frumos  
Luceafărul nu-'l cunosc.  
Ea afară a eșit  
Mâna-'n sus a ridicat  
Luceafăr de 'i-a arêtat  
El pe dînsa o-a pușcat  
Tocmai pe subsuoară  
De-a mers foc la inimioară  
Și-a căzut cu capu-'n poală.  
Noa așa hoafă de căne!  
Nu-'i mai amăgi pe nime  
Cum m'ai amăgit pe mine.

fele cu porcei află un nutrement destul de bogat la pășunile din câmp. Sarea, în măsura de lipsă, se nu lipsească din mâncarea scroafelor. Îndată după fătare, în decurs de câteva zile e de ajuns o lătură caldă cu cartofi ferți. Grăunțele nu sînt de recomandat, îndată după fătare.

## Știri economice.

**Pentru măiestrii olari.** Sîntem rugați a câștiga pentru Domeniul Coroanei *Cocioc*, din România, (gara Periş) un bun, cinstit și harnic *măiestru olar*, care poate afla aplicațiune ca conducător al unui atelier și între condițiuni cât se poate de favorabile. Măiestrul olar are să pregătească vase pentru țărani și diferite figuri pentru decorarea locuințelor țărănești. Pentru măiestrul olar este pusă în vedere locuință gratuită și lemnele necesare la arderea olăriei, cum și alte ajutoare, ear' produsul olăriei îl vinde în folosul seu, atît la gara Periş, unde e o hală (prăvălie mare) în acest scop, cât și în apropiatul București.

Atragem luarea aminte a celor competenți asupra acestui post, rugându-i a ne vesti și pe noi despre intenția de a-l ocupa, spre a putè întreveni în cauză.

Sibiiu, 29 Maiu n. 1900.

Comitetul »Reuniunii sodalilor români din Sibiiu«:

**V. Torășianu,** G. Poponea,  
președinte. notar.

**Nona bancă »Poporul«**, institut de credit și economii, societate pe acții în *Lugoj* și-a început lucrarea Vineri, sептэмăna trecută, 1 Iunie a. c. Institutul se ocupă cu tot felul de afaceri de bancă. După depuneri făcute de cătră particulari institutul dă 5%, ear' după depuneri de ale fondurilor bisericesti, școlastice și de binefacere 5½—6%.

Deslușirile de lipsă se dau în localitatea institutului — strada Caransebeșului, casa Sztaroscsik — în toată ziua dela orele 9—12 a. m.

## Fata cuminte.

Poveste de Petru Ghețiu, lucr. la calea ferată. (Urmare și fine).

Deci, cum zisei, învoindu-se amândoi, se cununară și se făcù ospet mare ca la împerași și le era drag unul de altul, căci erau amândoi voinici și frumoși. Le merse lor bine o vreme, până-când se începù o mică răscoală într'o margine a împărăției lor, unde trebuì să meargă și însuși împăratul să vază a face pace. Așa frumoasa împărăteasă rămase singură acasă. Într'una din zile eată că vin doi țărani cu o plângere, și nefiind împăratul acasă fură primiți cu plângerea la împărăteasă.

Țăranii întrebară: Că unde-i împăratul? Că ei nu pot să se împace amândoi până nu le va face împăratul judecata, că eată, ziseră oamenii: noi sîntem ortaci amândoi, unul avem cocie, și altul avem caii și așa ne-am lucrat lucrul împreună, când la unul, când la altul. Într'una din zile eram la pădure

Tragerea la loteria pentru „Casa națională“, nefiind vëndute deajuns losuri, nu se va face acum în Maiu, cum se vestise, ci, cu îngăduința ministrului de interne, este amînată pe 20 Octombrie, până-când se vor vinde încă losuri. Îndemnăm și noi pe cetitori a-și cumpăra losuri, putënd și câștiga lucruri de preț, dar' spriginind prin asta o încercare națională laudabilă. Un los 1 cor. De vëndare se află la »Asociațiune« în Sibiiu (strada Morii nr. 8) și la bănci etc

**Pentru măiestrii pantofari.** Ministrul de honvezi voește a provedè honvezimea cu încălțăminte confecționate de micii industriași din patrie, fiind trebuința de 12.000 părechi de boconci și 11.000 părechi de păpuci ușori, plătiți cu 9 cor. 70 bani părechea de boconci și 8 cor. 32 bani părechea de păpuci ușori. Condițiunile și termenul de furnisare le va face în curënd cunoscute prin camera comercială și industrială din Brașov.

**Curs de stupărit și pomărit.** La școala comunală fostă granițerească din *Cudgir* (Kudsir, comit. Hunedoara) se va ține un curs de stupărit și pomărit în 24 Iunie (7 Iulie), la care se invită toți învățătorii români cari doresc a se perfecționa în acești rami de economie, indispensabili pentru poporul nostru și totodată foarte rentabili pentru învățători.

În *Cudgir* se află o stupărie bine întocmită, nu e luxoasă, dar' e bogată, precum și o grădină de pomi ce nu lasă nimic de dorit.

Învățătorii participanți vor fi încuartați la școală și provezuți cu toate cele de lipsă, spre care scop au a solvi 1 fl. la zi.

Alte spese nu se mai fac. La finea cursului învățătorii vor fi provezuți cu atestate valide din partea comitetului școlar. Doritorii de a lua parte se binevoiască a se adresa la subscrisul cel mult până în 18 Iunie a. c. Se observă, că stațiunea căii ferate pentru *Cudgir* se află pe linia Arad—Teiuș sub numele *Alkenyér*, ear' posta e în loc (*Kudsir*). *Ioan Muntean*, învățător dirigent.

**Tîrg de lână.** Camera comercială din Brașov face cunoscut, că tîrgul de lână din *Mișcolț* în anul acesta se va ține la 13 Iunie st. n.

Esposiția română din Paris lăudată de străini. »Figaro« într'un număr din sептэмăna trecută scrie despre esposiția României la Paris următoarele:

În același timp cu Tunisia, România ne deschidea porțile sale. N'ai când să te plictisești la esposiție, ori-ce ar spune unii.

Noi am mai descris altă-dată acest plăcut și somptuos pavilion al României, unde dl Formige a întrunit într'un mod ingenios tipurile de arhitectură cele mai celebre ale artei române — adecă bizantină — din veacul al XVII-lea și al XVIII-lea.

În interior sînt grupate produsele secțiunei: minerale, granituri, metalurgie, hărție, postavuri, etc. Esposițiunea de sare gomă — una din bogățiile României — va fi mult privită. Diferitele varietăți de sare gemă sînt reprezentate prin blocuri de grosimi diferite, printre cari se admiră un glob de doi metri diametru, așezat pe un piedestal de 1 metru și 50 înălțime.

La primul etaj se merge pe o scară monumentală înfrumusețată cu bogate covoare și care domină marea dom de aur al pavilionului. La dreapta sînt esposițiile foarte interesante ale serviciilor publice; la stînga este esposițiunea retrospectivă, unde figurează faimosul tesaur dela Pietroasa în aur masiv ornat cu petri scumpe (o amintire dela Alaric, regele Visigoților, nici mai mult nici mai puțin!); stofe și broderii religioase foarte alese, cărți de liturgie și în sfîrșit o evanghelie-manuscript — un capo d'operă — executat de cătră Regina României (*Carmen Sylva*) și oferit catedralei de Argeș.

Dl D. Ollănescu, comisar general, asistat de principalii sei colaboratori, d-nii G. Sterian, George Bengescu și N. Cucu, primiau în pragul pavilionului pe numeroșii invitați. S'au aplaudat mult cuvintele de bună sosire ce le-au fost adresate.

»România, a zis dl Ollănescu, a ținut să figureze la esposițiunea din 1900, nu pentru-că a avut dorința de a stabili o comparațiune între industria sa și aceea a altor țări, ci pentru-că ea țină a se instrui. Prin esposițiunea ce ea a realizat în această mare adunare internațională, ea crede totuși că și-a afirmat existența sa din punctul de vedere industrial, intelectual și politic și că a demonstrat că e o țeară de viitor«.

Visita oficială terminându-se, s'a trecut paserela Alma, ajungënd în spațele Mexicului, la plăcutul pavilion al restaurantului român, unde amabilul comisar general oferea un *punch* amicilor sei.

— Așadar' cum nu pot racii se mănânce cucuruz, așa nu se poate să fie mînzul al aceluia cu cocia, ci al celui cu iapa. Vězënd oamenii, că drept este așa se duseră acasă împăcați.

Liniștindu-se răscoală, împăratul se întoarse acasă. După-ce îi povestì împărătesei cele-ce s'au întemplat pe unde a fost el, o întrebă că ce s'a întemplat acasă, de când a plecat el? Ear' împărăteasa neavënd ce-i spune alta, îi spuse întemplarea cu oamenii, precum v'o spuseli și eu d-voastre.

Vězënd împăratul cu cătă înțelepciune a știut ea să-i judece, îi zise: Fiindcă nu te-ai ținut de cuvënt și te-ai smestecat în treburile mele, eu nu mai pot să te țin cu mine. (Fiindcă vedea împăratul că el nu ar fi știut așa de înțelepțește să-i judece pe acei oameni și se temeă, că de o va mai ține cu el, ear' se va mai mesteca undeva și așa el își va perde vaza), deci iați o căruță cu patru cai ia și ce-ți place din

după lemne, și fiind iapa mea a făta (zise cel cu caii), a fătat un mînz și mînzul s'a tras sub cocie și venind noi de prin pădure și vězënd mînzul eu ziceam că-i al meu, de oare-ce iapa ear' e a mea, ear' ortacul meu zice, că e al lui mînzul, că a fost sub cocia lui. Așa s'a ivit ceartă între noi și neputëndu-ne înțelege am apucat la judecătoria și nime nu ne-a putut judeca, de oare-ce ortacul ține una că mînzul e al lui, și așa fiind treaba am venit să ne judece înălțatul împărat, dar' eată că nu e acasă.

— Nu! — răspuse împărăteasa, — abia mai în toamnă va veni acasă, căci acum fiind cucuruzul verde, el e dus să-l păzească să nu-l mănânce — racii.

Auzind oamenii, că împăratul păzește cucuruzul de raci, le fu cu mirare și deodată ziseră:

— Cum ar putè fi una ca aceasta? se mănânce racii cucuruz! aceasta e cu neputință. — Ear' înțeleapta împărăteasă răspuse:

Intrunire foarte elegantă într'un cadru fermecător: musică de Țigani, toaste și flori distribuite invitaților.

România, termină confratele parisian, chiar când nu-i la ea, rămâne stăpână în arta de a practica ospitalitatea.

## Din traista cu povețele.

### — Întrebări și răspunsuri. —

**Întrebare:** În numărul 19 al »Foi Poporului« la rubrica »sfaturi« titula: »Tăvălitul cailor«, am cetit că »cail bolnavi nu se tăvălesc«. Am o călărie, despre care am presupusul, că ar ave *Chehe*, care încă este o boală și încă grea pe cai. Cu toate acestea o ved tăvălindu-se adese-ori, nu numai după ce o desprind dela ham, ci chiar și altă-dată. Deci mă rog de un răspuns, că oare într'adevăr de boala numită pătumește? sau de alta. Mi-ar părè bine, să mă înșel în presupunerea mea, de oare-ce sînt om sărac și nu aș vrea să se prăpădească. Călăria numită a și tușit, până-când am ținut-o în grajd, acum însă nu mai tușește, de când am scos-o în câmp. Poate fi vorba despre vre-o tămăduire sau nu? În așteptarea prețiosului răspuns rămân Spălnaca, 1900 Maiu 22 n. (Abon. 41).

Cu stimă:

A. Hopârteanu.

**Răspuns:** Am căutat anume în veterinarul de casă, după boala de care ne scrii, dar' sub numele acela nu am aflat-o. Mai pe urmă am înțeles, ce vrei să zici d-ta prin cuvântul *Chehe*, pe care l-ai împrumutat dela ungurescul »kehes«. »Kehes« în limba noastră atât însemnează cât *suspinos*. Despre caii suspinoși află sfatul de lipsă în numărul 17 al »Foi Pop.« din anul curent și anume tot la »sfaturi«. Atâta te putem asigura, că suspinul nu se poate tămădui.

## LENEA.

— Cuvinte preoțești din »Deșteptarea«. —

Astăzi am să vă vorbesc despre a doua pricină a sărăciei și aceasta este lenea. Beția și lenea se cam țin de olaltă; ele seamănă una alteia ca și un ou altuia, sînt așa de asemenea parecă ar fi două surori de o mamă. — Merge doară și vorba: »sărăcia e copilul lenei și al beției«. — Beția naște lenea și lenea naște beția și amîndouă nasc sărăcia.

Fraților! Fiecare om sănătos este îndatorit să lucreze acolo unde l-a pus Dumnezeu. Știți doară că Dumnezeu a hotărît omului chemarea sa aici pe pământ prin cuvintele »în sudoarea feței tale să mănânci pâinea ta«.

Omul este hotărît de Dumnezeu ea să lucreze, să muncească. Lucrul îl cinstește pe om și este izvorul binelui

casa mea și te du cu D-zeu de unde ai venit, eu trebuie să-mi țin cuvântul.

Împărăteasa atunci zise: Fiindcă acum ne vom despărți pentru totdeauna, te rog, iubite soțule, a mai ședè la un prânz cu mine, adecă să ne veselim înaintea despărțirii noastre.

Împăratul se învoi, porunciră să li-se aducă mâncare și beutură și se puseră la ospet, ear' împărăteasa tot umplea paharul și închina soțului seu și împăratul tot golea paharele unul după altul, până-ce puterea vinului se făcù mai tare decât puterile omenești și suindu-se și în cap, împăratul nu mai putù să fie stăpân peste întreg corpul seu, ei căzù de pe scaun și nu mai știa unde-i. Atunci împărăteasa îl luă în brațe, îl puse frumuseț în căruță, se puse și ea lângă el și porunci cocicșului să mîne.

Ajungînd la bordeiul lor cel sărac, luă pe împăratul jos, îl băgă în bordeiu, îl culcă pe o scîndură și-l puse pe lângă foc, ear' ea se puse de ceea parte a focului.

și al fericirii, pe când lenea îi izvorul multor rătăci și neajunsuri. Lenea este un păcat foarte mare, dar' mai mare și grele sînt urmările ei. Și eată de ce! Omul care nu-i deprins la lucru caută să-și petreacă zilele altcum; de nu șede la cărcimă, se petrece între oameni de felul seu. Mîntea omului leneș se petrece numai cu gânduri rele, și gândurile rele le preface în urmă în fapte rele. Lenea perde vremea, perde averea, ea îl face pe omul stringător om risipitor; pe omul blînd și îndurat fiară sêlbatică și nemiloasă. Lenea se ține de om ca și scaiul de oaie. Cel deprins în lene cam greu poate scăpa de ea. Omul leneș nu se gîndește la lucru. El vine cam în una cu cel bețiv. Leneșul nu lucră nimic la vreme și de aceea trebuie să sărăcească. Când ar ave de prășuit leneșul ară, când ar ave de adunat el prășuește. Lucrul merge la el cam pe dos. Și știți doară că și fântăna dacă nu o cureți din când în când, seacă, așa-i și cu averea omului leneș. Pentru-că nu lucră sau nimic sau poate numai așa de măturie și nu grijește de gospodărie, sărăcește. Leneșul dă tot din gata, ca să aibă ce mîncea, ce bea și cu ce se îmbrăca. La omul leneș nu mai vezi rînduială în nimic și unde nu-i chiverniseală, și unde nu se chivernisește, acolo se risipește.

Să facem fraților, și de astă-dată o socoteală cât perde leneșul cu lenea sa. Să punem eară un sat cu 1000 de locuitori sau 200 de numere. Între acești 1000 de locuitori să zicem că ar fi numai 50 de oameni leneși. Fiecare din acei 50 ar putè câștiga pe zi la lucru, și lucru se găsește în toate zilele, câte 20 cr. Am auzit că la plute pe Bistrița câștigă un pâlmaș harnic până la 2 fl. pe zi. Acuma luați seama. Anul are 365 de zile.

Între aceste sînt 80 de sêrbători, rămân deci 285 de zile de lucru. Să zicem că 100 de zile pe an are fiecare de lucru pe lângă casa sa; 85 de zile le-ar petrece umblînd lela; i-ar mai prisosi încă 100 de zile pe an. În acele 100 de zile ar câștiga dacă s'ar duce la un lucru la pădure, la prășuit, la cosit sau alt lucru, câte 20 cr. pe zi și mîncare, pe an 20 fl. și acei 50 de inși la olaltă 1000 pe un an. Fraților, 1000 fl. pe an perduți numai din pricina lenei sînt cam mulți bani. 1000 fl. să zicem că perd în un an numai din un sat. Dacă facem acuma socoteală pe 150 de sate românești vedem, că acele perd 150.000 fl. pe an cu lenea. Mă veți întreba poate unde se perd acei 150.000 fl. Această sumedenie de bani se perde în mîinile străinilor, mai ales a torbarilor din Galiția, cari au înecat de vre-o câțiva ani

Veni seara, ear' când fu de cătră ziuă se trezi și împăratul, dar' neștiind unde se află, zise cu mirare:

— Oare cum am putut eu să vii aici, căci acesta este un bordeiu. Ear' împărăteasa sărînd zise:

Vezi așa, dragul meu! tu mi-ai dat voe să-mi iau ce îmi place mie din curțile tale, dar' neplăcîndu-mi mie alte cele mai mult, te-am luat pe tine, fiindcă numai de tine mi-a plăcut. — Vêzînd împăratul, că nu e modru a se prinde cu soția sa și vîzînd cât de tare îl iubește, se sculă, o luă în brațe și o sărută, apoi se puseră în căruță și se întoarseră înderēt la curțile împărătești, unde au trăit mulți ani în pace și în sănătate și de nu vor fi murit mai trăsesc și astăzi, dar' atunci trebuie să fie bîtrâni. Cine gîndește, că o va ști spune mai cu coarne, să poftescă a-și face pofta, că eu nu-l opresc.

încoace țeara noastră. De când au început a se tăia pe moștile fondului nostru scînduri cu ferestree de foc, au năvălit Galițienii încoace la lucru. Românului îi merge vestea rea că-i cam leneș, de aceea se bagă la toate lucrurile mai mari și mai bănoase pâlmași străini.

Banii cari ați ave să-și câștigați voi, îi câștigă străinii; voi sărăciți, ei se îmbogățesc, pentru-că nu așteaptă »mura în gură și ce-a da Dumnezeu«. Românii nostri sînt cam ușurei la lucru. Dacă are unul din voi o casuță și vre-o 50 prăjini de loc se fudulește a merge la lucru la altul, doară-i gospodar, el n'a lucra cu ziua la alții. Nu-i rușine a lucra; să fii chiar cât de bun gospodar, lucră, dacă nu află lucru lângă gospodăria ta, la alții. A lucra și a aduna nu-i rușine. A petrece zilele în lene și a perde averea îi și rușine și păcat.

Luați seama numai la străini, cari au venit la noi în țeară, cum lucră aceia și adună averi. Când au venit Taișpini (Deutsch-Böhmen) la noi în Bucovina erau atât de sărîntoci, de le ducea câte un căne înhămat la un căruț toată averea lor. Întrînd ei în această țeară mînoasă, care cu drept cuvînt o numesc străinii raiul lor, au început a lucra și a munci cam din gros. După ce și-an fost adunat fiecare puțini bani au început a cumpăra dela Românii nostri pământ. Dar' la început încă n'aveau vite cu ce să lucreze pământul. Bărbații săpau cu hârlețe și femeile se înhămau câte 4—6 la o grapă și grăpau. Românii nostri înholbau ochii ca la o comedie când vedeau pe coastele din fața Homorului cum trăgeau Taișpincile grapele după sine. Și eată așa au făcut străinii averi. Cele mai bune vite le aduc astăzi la Humor la țîrg Taișpini din Bori, Pleș, Soloneț și Șvarțtal. Înainte de vre-o 20 de ani au venit în țeară cu cotarle la căruțe și astăzi au cele mai frumoase gospodării. Am fost și eu prin satele lor; dar' drept vă spun rînduială pe lângă gospodărie ca la dîșii nu prea află la Românii nostri. Și oare Șvabii, cari au venit și s'au așezat în unele sate românești, au adus poate ei averea ce o au astăzi din țeara lor?

Averea lor au adus-o, când au venit la noi în țeară, pe vîrfurile botei ce o avea fiecare în mîna. Și astăzi au ei, prin muncă și chiverniseală averi foarte însemnate. Străinii veniți din lumea mare ne poruncesc nouă astăzi, pentru-că noi n'am știut a fi stăpâni peste noi și peste țeara noastră. Așa de tare ne-a copleșit străinismul că cu drept cuvînt putem să ne plîngem:

»Dela Nistru pîn' la Tisa  
Tot Românul plînsu-mi-sa  
Că nu mai poate străbate  
De-atâta străinătate«.

Fraților! părăsiți acest rîu. Feriți-vă de lene care încă aduce sărăcie! Puneți-vă la lucru cu nădejde ca se nu vă zică fiecare venetic că Românii »perde vară«. Lucrați ca să puteți agonisi înapoi averile ce le-ați scăpat din pricina lenei voastre în mîini străine. Când vor vedè străinii, că Românii îi întrec în lucru și chiverniseală, atunci își vor lua earăși bota la mîna și se vor întoarce de unde au venit. Luați aminte că leneșul îi mai rîu, decât cel mai mare tâlhar; lucrul furat îl poți întoarce înapoi, dar' zilele cele scumpe, care le furăți voi prin lene dela bunul Dumnezeu nu le puteți înapoia. Și în urmă vă zic vouè tuturor cari încă nu știți la ce sînteți aici pe pământ cu înțeleptul Solomon: »Mergi la furnică, leneșule, și-i urmează vîzînd căile ei și fii mai înțelept decât dînsa, că aceea nefiind lucrătoare de pământ nici avînd pe cineva să o indemne, nici sub stăpân fiind își gătește vara hrană și multă strînsoare face în vremea secerișului, sau mergi la albină și vei cunoaște cât este de lucrătoare și cât de curat lucru face«.

Un preot.



## CRONICĂ.

**Hirotonire.** Diaconul *Moise Popoviciu*, ales preot în *Galomfalëul-mare*, a fost promovat Marți la treapta de presbiter prin I. P. S. Sa domnul arhiepiscop și metropolit *Ioan Meșianu*.

† **Generalul Gorjan**, comandantul diviziei din Roman, a răposat Vineri seara în Viena, unde mersese să se supună unei operațiuni. Generalul August Gorjan s'a născut la 1 August 1837 în Ploești. A luat parte în războiul din 1877—78, fiind locotenent-colonel comandant de brigadă și luptând cu mare bravură la Smârdan și Vidin. Dela 1895 avea comanda diviziei din Roman. Generalul Gorjan era și om de litere; a scris mai multe cărți didactice, de geografie, istorie și mitologie, între cari: »Mitologia elementară» (1874), »Fridericel-Mare, regele Prusiei» (1875), »Elemente de geografie» (1876), »Noul metod de geografie elementară» (1885), »Geografia mai multor județe» (1885—1892) și »Atlas geografic» (1891). Viteaz pe câmpul de război, activ în timp de pace, afabil și prevenitor în societate și cu soldații sei, generalul Gorjan era iubit și stimat de toate cercurile sociale. În el armata română perde unul dintre cei mai valoroși ofițeri ai sei. Rămășițele pământești ale răposatului au fost transportate la București, unde va fi înmormântat cu toate onorurile militare.

† **Dr. Nerva Moldovan**. Subscrișii cu inimă înfrântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că preaiubitul soț, tată, frate, fiu, ginere și cumnat **Dr. Nerva O. V. Moldovan**, medic cercual în Săvâdisla, profesor licențiat de igienă și membru ordinar al »Asociațiunei», după grele suferințe, împărțit cu st. taine ale muribunzilor, Joi, în 31 Maiu, la orele 6 dimineața a trecut la cele eterne în etate de abia 28 ani, după 1½ an de fericită viață conjugală. În mormântarea neuitatului defunct se va face Vineri, în 1 Iunie st. n., la 5 ore p. m., dela casa mortuară a clinicei celei noue, în cimiterul comun din loc. *Cluj*, la 31 Maiu 1900. Fie-i memoria neuitată și repausul lin! *Olimpia* născ. *Vlăduțiu*, soție; *Angela Olimpia*, fiică; v. d. *Amalia Moldovan*, mamă; *Victor Moldovan*, preot cu soția și pruncii; *Letiția Anușcă* născ. *Moldovan*, cu soțul și pruncii; *Silvia Stoica* născ. *Moldovan*, cu soțul; *Alexandrina* și *Aurel Moldovan*, frați și surori. *Iuliu C. Vlăduțiu*, director de bancă și *Maria* născ. *Micușan*, socri; *Augusta V. Vlăduțiu*, cumnată.

† **Ioan Vajda-Voevod sen. de Gârbou**, mare proprietar și virilist al comitatului *Solnoc-Dobâca*, a răposat Vineri (1 Iunie) în etate de 63 ani. În mormântarea 'i-s'a făcut *Duminecă* (3 Iunie) în cimiterul familiar din *Olpret*. Îl deplânge soția *Bertha Z. Kiss* și copiii sei, fratele *Dionisiu Vajda* și nepoții de frate *Dr. Alexandru Vajda* și *Dr. Ioan Vajda*.

† **Petru Suci**, protopretor în *Jara-inferioară* a răposat Vineri (1 Iunie) în etate de 60 ani. În mormântarea 'i-s'a făcut *Duminecă* (3 Iunie) în *Jara-inferioară*. Îl deplâng părinții *Iacob* și *Paladia* născ. *Popa*, sora *Anica m. Vescan* și numeroase alte rudeni.

† **George Popovici**, veteran învățător în *Cristian* (lângă *Brașov*) a răposat Joi (31 Maiu). În mormântarea 'i-s'a făcut *alaltăieri*.

† **George Gavrila**, notar cercual pensionat în *Iași* (c. *Făgăraș*) după scurte suferințe a răposat în 29 Maiu st. n., la orele 7 din seară.

Născut la 1830. Anul 1848 'l-a aflat student în școlile *Blajului*, când iubi-

rea națiunii sale 'l-a făcut a se înrola sub stindardul luptătorilor pentru dreptul națiunii române în calitate de tribun.

După potolirea revoluției a mai servit încă și în armata imperială și apoi a fost ales pretor în cercul *Arpașului*, — de unde apoi retrăgându-se în comuna sa natală, fu notar vrednic de toată lauda.

Înmormântarea 'i-s'a făcut în 31 Maiu, în cimiterul bisericeii gr.-cat. din *Iași*. Serviciul divin 'l-au îndeplinit preoții *Maximilian Receanu*, *Mateiu Florea*, *Ioan Micu* și *Dănilă Sasu*. Dl paroch *Maximilian Receanu* a ținut și o frumoasă predică.

La înmormântare au luat parte afară de poporul din comună și jur încă și d-nii pretori *Rednik* și *Meșter* și mulți alți domni din *Făgăraș*, apoi o mulțime de învățători. Dintre notari numai dl *Traian Herseny* și v-notarul seu *Filip Suci* și v-not. din *Herseny* *Ioan Gavrila* au luat parte.

Pe neuitatul răposat îl deplânge soția sa încă tină *Maria Gavrila* n. *Benke* cu fiii *Mărioară*, *Irina*, *Ioan* și *Gizela*, apoi frații și surorile, nepoți, nepoate și nenumărate rudeni.

**Esamenele de calificare** cu învățătorii din archidieceasa gr.-or. se vor începe la 21 Iunie n. Cererile pentru admitere trebuie să fie ajustate cu următoarele documente în original: testimoniu școlar despre studiile anterioare celor pedagogice, testimoniu despre absolvarea cursurilor pedagogice (absolutoriu), atestat de serviciu despre toți anii dela absolvarea cursurilor pedagogice, carte de botez și eventual legitimare pentru-ce nu s'a supus candidatul la examen cel mult în termen de 2 ani dela absolvare. Cei cari au documentele subțernute la consistor în alte afaceri, să și-le reclame și acludă la cerere, căci altcum cererea se va respinge ca defectuos ajustată.

**Tempești.** În 28 Maiu a fost în *Siciu* (*Sălagiu*) mare tempestate împreună cu grindină, care durând timp de două ciasuri a nimicit toate sămănăturile, ear' valurile adunate de pe dealuri au rupt și mînat tot ce aflau în cale, chiar și case. În 29 Maiu a fost tempestate în *Coica* (*Drăg-Cseke*), unde grindina a nimicit de tot holdele de toamnă și cele de primăvară.

— În *Zenița* și împrejurimi (*Bosnia*) la 28 Maiu a fost mare tempestate cu rupere de nori. Zece case au fost distruse de valuri, digul căii ferate a fost spălat pe o lungă întindere. Comuna între *Serajevo* și *Brod* e întreruptă.

— Joi, în 18 Maiu v. după amiază o mare tempestate s'a lăsat asupra *Salontei-mari* și a comunelor din împrejurime. Grindina, în mărimea nucilor, și după jumătate oră stătea nămeți pe hotar, ear' de prin curți oamenii o adunau cu lopata.

— În *Orăștie* a fost mare povoiu, după care a căzut și puțină grindină.

**Concert în Cristior.** Corul bisericesc din *Cristior* (lângă *Brad*), aranjează a doua zi de *Rusalii* (11 Iunie n.) concert în sala ospetăriei lui *Foltin Oprișă*, în favorul fondului seu.

**Manevrele din Banat** ale corpului 7 de armată, staționat în *Timișoara*, se vor ține în jurul *Lugojului*, *Caransebeșului* și *Mehadiei*. Regimentele de artilerie pe la jumătatea lunii Iulie vor fi concentrate la *Lipova*, unde până la finea lunii August vor face exerciții de tir, apoi vor pleca la manevre. Programul definitiv al manevrelor se va publica în zilele acestea.

**Darul lui Dumnezeu.** Măiestrul *Herman Völkner* din *Fabricul Timișoarei* 12 ani a trăit cu nevastă-sa în pace și dragoste, lipsindu-i numai un lucru, pentru-ca fericirea casnică să le fie deplină: un băiețel barom. După 12 ani Dumnezeu li-a împlinit și acest dor, cu belșug chiar. Zilele trecute soția lui *Völkner* a născut *trei gemeni*: doi băieți și o fată, toți trei sănătoși ca mărul.

**Manevrele corpului de armată ardelean** se vor ține în jurul *Murș-Oșorheiului*. Exercițiile finale se vor ține în 3—8 Septembrie, participând toate trupele din *Ardeal*.

„**Bunul Econom**“ dat în judecată. Pe *Sâmbătă* a fost citat la tribunalul din *Deva* editorul »*Bunului Econom*«, *Dr. Ioan Mih*, acuzat că a lăsat să se publice în foaie două notițe de cuprins politic. Notițele incriminate sînt »*Proces politic în Baia-de-Criș*« (nr. 6) și »*Curtea cu jurați din Deva*« (nr. 7).

**La maiialul din Tilișca** al școlii române, ținut *Joi* (31 Maiu n.) a participat și un grup de 12 elevi ai institutului teologic din *Sibiu*, cari prin cântările lor corale au contribuit mult la reușita splendidă a petrecerei.

**Urmările maghiarisării de nume.** Înainte cu vre-o 25 ani era la moșia baronului *Villányi* un deregător de economie, cu numele *Iosif Nussl*, care avuse cu fata *Irena Kurcz* o copilă. Mai târziu *Irena Kurcz* s'a măritat după un anume *Trágár*, care a adoptat pe fiica nelegitimă a soției sale. După moartea lui *Trágár* familia rămăsese în mare miserie. Fiica *Irenei*, ca să poată ajuta pe mamă-sa a intrat economă la proprietarul *Dióssi*. Acesta, plăcându-i de fată a luat-o nevastă, în butul mării diferințe de vîrstă între ei. La cununie mama fetei nu a fost de față, fiind greu bolnavă. După câteva săptămâni însănătoșindu-se, *Irena* s'a dus să cerceteze fiica și ginerele. Când a văzut pe *Dióssi*, nenorocita femeie a căzut jos leșinată. *Dióssi* era însuși tatăl fiicei ei, *Iosif Nussl*, care în restimp își maghiarisase numele în *Dióssi*.

**Năpastă mare în Lepindea.** *Joi*, în 31 Maiu c. d. a. pe la 2 ore, cam în coasta satului *Lepindea* s'a aprins o jireadă de paie, dela care în scurt timp aproape întreg satul a luat foc. Șeptzeci de case împreună cu toate clădirile economice și cu tot ce se afla în ele au ars scrum. Nenorocii scotînd ce biet puteau își puseseră la adăpost haine și bucate într'un părau mare ce trece prin sat. Focul însă mînat de vînt a pîtruns și acolo. Șeptzeci de familii au rămas sub cerul liber și numai cu ce aveau pe ele. Asigurat nu a fost nimenea. *Lepindea* e sat curat românesc.

**Moarte din un simbur de ciară.** Copilița de 3½ ani, *Catița Paul* din *Panciova*, zilele acestea mîncînd cireșe s'a năbușit cu un simbur ce-i apucase pe țevă de respirație. Când 'i-a sosit în ajutor medicul, copilița era deja moartă.

„**Jivio kral**“. *Luni*, când *Monarchul* mergea să viziteze institutul geologic din *Budapesta*, membrii deputației bosniace (treizeci de inși) postându-se la un loc pe unde avea să treacă trăsura, 'l-au întimpinat cu puternice »*Jivio kral*«. — Cel puțin atîta ispravă, după-ce nu au fost primiți în audiență!

**21 oameni înecați în Olt.** *Sâmbătă* seara mai mulți țărani din *Drăgășani* voind să treacă *Oltul* cu cinuri au fost răpiți de valuri și răsturnați. 21 s'au înecat, numai 12 au putut eși la mal.

**Cas de moarte.** Cu ochii scăldați în lacrimi și inima plină de durere, facem cunoscut, că mult iubita și neuitata noastră mamă, soacră și mamă bună, văduva *Ioana Monda* născ. *Orban*, după un morb îndelungat, în etate de 80 ani a adormit în Domnul, în 4 Iunie st. n., la 11 ore a. m. Rămășițele pământești ale scumpei decedate s'au așezat spre vecinica odihnă Joi, în 7 Iunie st. n., la 3 ore p. m., în cimiterul bisericii gr.-or. din loc. Fie-i țărina ușoară și memoria eternă! Borgo-Bistrița, în 5 Iunie 1900. Iacob Monda, învățător pensionat și soția Ludovica născ. Pop; Simeon Monda, protopresbiter și soția Raveca născută Buzdug; Dr. Andreiu Monda, medic și soția Rafila născ. Șandor, ca fii și nurori; Raveca căs. Ștefan Vărășmaș, Palagia cas. Iacob Hangan, Todoră căs. Cifor Popandron, Maria căs. Petru Orban, Ileana căs. Ioan Băloiu, ca fiice și gineri și alte numeroase rudeni.

**Maial.** Școalele române confesionale din Făgăraș își vor ține *Maialul din est-an*, Luni, a 2-a zi de Rosalii, în 11 Iunie st. n., la *Moara de hârtie*. Plecarea la maial va fi la 9 ore a. m. În cas de timp nefavorabil *Maialul* se amină pe Duminecă proximă.

— Maialul tinerimei școlare din Turnișor sa va ține în 11 Iunie a. c. (Luni a doua zi de Rosalii) pe locul așa numit *Reutschul* (înaintea școlii).

**Concert.** Corul vocal din Comlăuș (O. Szt. Ana) aranjează Luni, 11 Iunie (a doua zi de Rosalii) un concert împreună cu teatru și dans. Venitul este destinat pentru *Fondul corului vocal din Comlăuș* în favorul provăderii *Bibliotecii corului*.

**Petrecere poporală.** Comitetul bisericii din Feleacul-săseșc va aranja o petrecere poporală Luni, la 11 Iunie a. c. n. (a 2-a zi de Rosalii) în grădina numită a *Curții*. Venitul curat este destinat pentru acoperirea șeselor planului nou edificândei bisericii.

**Copil înecat.** Alaltăieri pe la 3 ore după amiază a fost aflat înecat în apa Sprechiului de pe hotarul Brașovului un copil cam de 14—15 ani. Poliția nu 'i-a putut constata identitatea. După îmbrăcăminte s'ar părè că e învățacel meseriaș.

**Fapte creștinești.** August Fischer, notar în Valdhid, și soția sa Virginia n. Iclozan, au dăruit bisericii gr.-cat. din Valdhid 30 cor. pentru a se face în biserică un amvon. În numele parochienilor sei preotul local exprimă și pe această cale mulțumită pentru creștineasca faptă.

— Doamna preoteasă văduvă *Dominica Murășan* și cu zeloasa poporeană *Ilinia Iliș* au cumpărat pe seama sfintei biserici gr. cat. *Mineiu* cu 32 coroane. Preoteasa văduvă *Dominica* a mai cumpărat un rînd de ornate bisericesti în anul expirat cu 60 coroane; ear' în anul present a mai cumpărat un rînd de vestminte preoțești cu 100 coroane, care s'au și sfințit în 3 Iunie a. c. prin onoratul domn *Gregoriu Murășan*, pentru care fapte frumoase rugăm pe Dumnezeu împărat să 'i răsplătească. *Vireagu*. la 3 Iunie 1900. *Alexandru Rebrean*.

— Stimatul domn *Mihailă Barna*, comerciant, din comuna Orlat de lângă Sibiu, stabilit cu locuința în comuna noastră *Afel* (lângă Mediaș), vîzînd lipsa în biserică noastră a unui prapor negru, care să servească ca semn de doliu la îngroparea morților noștri, și vîzînd de altă parte cum poporul din această comună este îngreunat cu edificarea unei școale noue gr.-or., s'a îndurat și ne-a procurat d-sa un prapor negru în preț de 15 fl. și o cruce aurită cu picior stă-

tătoare pe masa sf. prestol în altar în preț de 10 fl., pe cari le-au dăruit sf. noastre bisericii. Pentru această faptă maritimă eu în numele întregului popor gr.-or. din această comună îi exprim profunda mulțumită și totodată rog pe bunul D-zeu să 'i dea sănătate, viață îndelungată, zile bune și fericite. *Afel*, în Maiu 1900. *Teodor Roman*, paroch gr.-or.

**Invitare.** Meseriașii români din Poiana vor aranja a doua zi de Rosalii, în 29 Maiu (11 Iunie) o petrecere de vară în pădurea numită *Staule*.

De oare-ce invitări speciale nu se vor mai face, on. public este rugat a se considera prin această de invitat. Poiana, la 22 Maiu 1900. *Aranjatorii*.

**Din Pomi ni-se scriu următoarele:** Publicându-se în prețuita foaia noastră *Foaia Poporului* despre înființarea bibliotecii noastre, a căru merit, precum și a mai multor lucruri frumoase ce se întîmplă în comuna noastră este al bunilor noștri conducători dl preot *Aurel Pelle* și a bravului învățător dl *George Zach*, sub titlul *O bibliotecă nouă*, în nr. 10, despre care lucruri frumoase cetind și un Român adevărat al nostru cu numele *Vasiliiu Simon* ce se află în Viena, ca gardist, ne-a trimis următoarea scrisoare:

Viena, 6/19 Martie 1900.

*Dle Popp!*

Plin de simțuri românesti curate, și cu inima 'mi arzînd de bucurie am cetit în nr. 10 al *Foii Poporului* a. c. un articol frumos *O nouă bibliotecă* și etc.

Eu cetind o așa bună și frumoasă veste din comuna mea natală, și ca Român adevărat în trup și în suflet, nu pot să tac, și să stau cu mâinile în buzunar, fără apuc peana și să rostesc prin scrisoare, dacă în persoană nu vă pot — gratulația mea ferbinte, așiderea tot binele din inima 'mi curată frățească către acest fapt mare și vrednic de toată lauda comitetului bibliotecii și fruntașilor ai comunei d-voastre, cari se ostensesc și jertfesc spese pentru înaintare. Totodată rog pe atotputernicul D-zeu să le lungească firul vieții întru zile fericite, ca se poată lucra pentru binele și starea națiunii noastre brave române, ca cu vreme să ne numărăm și noi între popoarele cele cultivate și mai de frunte.

Apoi spre acest scop sfânt vă rog să primiți și dela mine o sumă mică de câteva coroane care vi-le trimit pe postă.

Așa e, antăiu e lumina; putem vedea în praxă, unele popoare luminate lucră și aduc nației lor și Domnului dar mare, cele neluminate umblă tot prin întunec și nu pot face nici un spor, ba de multe ori se tolesc și pier. Dați pildă bună și celorlalți frați Români din comunele vecine și mai departe, ca cu vreme să se lățească literatura română în toate unghiurile locuite de Români, ca odinioară creștinătatea prin apostoli.

Cei pe cari v'au dăruit D-zeu cu talent mare, luminați poporul nostru brav român, și îl păziți să nu 'și bată joc de el și să 'l tragă sau împingă toate tufele. Faceți ca cei din Seliște, și din alte comune locuite de Români, ca nu peste mult să aud, că și în comuna d-voastră negustori, cărcimari, măiestri, arîndași, funcționarii comunei toți sînt Români de sînge și creștini buni adevărați. Și așa iubindu-vă națiunea, limba, religiunea, patria și Regele vă veți ajunge scopul pe care 'l doriți. Să vă ajute bunul D-zeu.

Aceste vă poștește consăteanul de odinioară al d-voastră

*Vasiliiu Simon*, gardist.

Sus numitul domn și sătean al nostru în favorul bibliotecii noastre deocamdată ne trimite 5 coroane, prin care sumă bravul învățător al nostru a mai înmulțit opurile bibliotecii, căruia și pe această cale îi aducem cea mai frumoasă mulțumită a noastră. *Ioan Popp*, econom în Pomi.

**Îndreptare.** În darea de seamă privitoare la petrecerea *Reuniunii meseriașilor din Seliște*, pe care ați binevoit a o publica în nrul 20 al *Foii Poporului* din partea subscrișului, între suprasolvenți domnul *Nicolae Moisin*, comerciant în Sămbăta-inferioară care suprasolvisc cu 1 cor., dar' din greșeală n'a fost publicat, ceea-ce prin această îndrept. *Ioan Bucșian*, cassar al Reuniunii.

**Statute aprobate.** Ministrul de interne a aprobat statutele *Reuniunii române de înmormîntare din Sibiu*. Astfel Reuniunea își va începe în curînd activitatea.

**La mănăstirea H. Bodrog Ni-se scrie:** Credincioșii din comuna *Alios*, sub conducerea preotului *Virgiliu Papp* au mers în ziua de Înălțarea Domnului în pelerinaj religios la mănăstirea H. Bodrog, de lângă Arad. Primiți de P. C. Sa archimandritul *Aug. Hamzea*, credincioșii după-ce au înălțat rugi evlavioase către Atotputernicul, au ascultat cu mîngăiere sufletească predica plină de învățături, ce le-a ținut-o P. C. Sa archim. Hamzea.

**Fulger ucigaș.** Mercuri fiind mare tempestată în o parte a comitatului Torontal, fulgerul a lovit în ciurda din hotarul comunei Botoș, ucigînd cinci boi, o vacă și un ciurdar. Al doilea ciurdar încă a fost atins de fulger, dar' după amețeală de câteva ciasuri s'a trezit.

**Câmpuri călătoare.** Locuitorii din comuna *Unter-Retzbach* (Austria-inferioară) sînt în mare agitație din cauza unui fenomen aproape de necrezut. Câmpurile hotarului lor au plecat la plimbare! Viile și agrii au lunecat departe dela locul lor. Unde mai înainte erau viile, acum sînt câmpuri, ear' câmpurile au ajuns pe locul de mai înainte al viilor. Aceeași minune a naturii s'a putut observa și în hotarul comunei *Ragelsdorf*. Pe lângă teama de catastrofă locuitorii sînt aduși în confuzie și în privința proprietăților lor; nimenea nu mai știe care loc al cui e.

## R I S.

Jidanul avocat!?

Un Jidan, gonit de soarte,  
Este tras în judecată  
Pentru o oală 'mprumutată  
Ce-ar fi 'napoiat-o spartă.  
El, convins de-a lui dreptate,  
Cînd a fost înfățișarea...  
Își luă singur apărarea...  
Și de ce nu, dacă poate?  
'Am trii puncti tari di seamă,  
Și cu cari nu 'mi-i teamă  
— Zice el tremurător  
Dar' cu zimbet sfidător —  
'Mai antăiu și 'ntăiu că n'am luat  
Nici o oală cu 'mprumut;  
Și al doili că-am luat-o  
Spartă chiar di la 'nciput,  
Ear' al triile și 'n fini  
Chind 'și-a luat-i dumnealui  
Era chiar întregă, toată...  
Și atît aveam să spui!

Al. Polychroniade.

## DIN LUME.

*Răsboiul în Africa-sudică.*

În două locuri depărtate de noi și unul de altul se petrec lucruri de mare însemnătate. Un loc e *Africa-de-mează-ză*, unde Englezii au cuprins și capitala Transvaalului, *Pretoria*, dar' cu toate acestea răsboiul continuă. Alt loc e *China*, unde răscoala Boxerilor contra Europeanilor ia întindere tot mai mare.

**Răsboiul din Africa.**

În săptămâna aceasta Englezii înaintând în Transvaal, au cuprins orașul *Johannesburg* și în 5 l. c. capitala *Pretoria*. În amândouă locurile, dar' cu deosebire la Pretoria au fost lupte crâncene. În urmă oastea Burilor s'a retras și amândouă orașele s'au predat. Luptătorii buri, cu presidentul *Kruger*, cu Botha și alți fruntași s'au retras spre mează-noapte, în munți, de unde vor continua lupta. Astfel glăsuiesc știrile mai noue.

**Răscoala Boxerilor.**

Săptămâna trecută am amintit de răscoala din China, care de atunci a luat întindere tot mai mare.

Despre răscolății Boxeri se scriu următoarele:

**Ihociuanii.**

În limba chineză Boxerii se numesc *Ihociuani* și formează una din acele societăți secrete, cari controlează guvernarea statului și mersul afacerilor publice.

Boxerii urmăresc în primul rând scopuri patriotice și nu vor să audă despre nici o reformă, pentru cari de altcum ar fi aplecat împăratul Kuang Sii. Sunt dușmani declarați ai culturii apusene și vor cu ori-ce preț să spriginească dinastia Mandju, dar' numai până atunci, până-când face bine în sens chinez.

Luând aceste în considerare, ne putem explica atitudinea nehotărîtă a guvernului chinez și măsurile tardive ce el le ia față de răscoală.

Guvernul se teme de Boxeri, ear' de altă parte simpatisează cu nisuițele lor îndreptate în primul rând contra propagandei catolice, apoi contra creștinismului și a Europeanilor.

Centrul agitațiilor Boxerilor se află în *Santung*, district ocupat de Germani. De aici mișcarea s'a răspândit și în alte părți unde sunt stabiliți străini și deja ea a luat mari proporții în jurul Peking-ului. Boxerii se apropie tot mai mult de capitală, în lăuntrul căreia se vede, că vor a pătrunde.

Știrile mai noue vestesc, că Boxerii au făcut multe cruzimi față de creștini. Puterile europene au trimis în *Peking* trupe de marinari, pentru apărarea trimișilor lor și a Europeanilor. Starea în China e foarte îngrijitoare.

**Din toată lumea.****Călătoria Șahului.**

Șahul Persiei, în călătoria sa spre Europa, a sosit în *Tiflis* (Caucas), unde a fost primit cu mare pompă. Pe case s'au arborat stindarde, ear' seara orașul a fost iluminat.

**Din Franța.**

Ministrul de război al Franciei, *Galifet* a abdicat; fapt, despre care se vorbea deja de câteva zile. Causa este diferența de păreri ivită între el și ceilalți membri ai cabinetului. Urmașul îi este deja denumit; e generalul *Andrée* (născ. la 1838), un energetic soldat și republican înfocat. — Nou alesul consiliu comunal al Parisului 'și-a ținut alaltăieri prima ședință; de president a fost ales socialistul-naționalist *Greconald*.

**Din S rbia.**

Regele Alexandru a plecat însoțit de regele Milan și de ministrul de interne pentru a vizita orașele de căpetenie din S rbia-orientală. Călătoria va ține 13 zile.

**Din Muntenegru.**

În 4 l. c. a fost în Cetinje ceremonia punerii primei petri a palatului legațiunii rusești. Familia princiară, ministrii, demnitarii și corpul diplomatic au fost față. S'au pronunțat discursuri foarte cordiale.

— Contra-admiralul rus *Berileff*, comandantul escadrei rusești din Mediterană a sosit în Cetinje cu o zi înainte; el a fost primit în audiență de principele.

**Prețul bucatelor.****În Budapesta.**

*Gr u frumos* 1 majă metr. (79.5 chlgr.) 16. cor. 40 bani; *Gr u mai slab* 1 majă metr. (74.— chlgr.) 15 cor.; *Săcară* 1 majă metr. 14 cor. până la 14 cor. 40 bani; *Ov s* 1 majă metr. 10 cor. până la 10 cor. 20 bani.

**În Arad.**

*Gr ul cel mai bun* 1 majă metr. 14 cor. 60 bani până la 14 cor. 80 bani; *Cucuruz* 1 majă metr. 10 cor. 50 bani până la 10 cor. 90 bani; *Săcară* 1 majă metr. 11 cor. 20 bani până la 11 cor. 40 bani; *Orz* 1 majă metr. 11 cor. până la 11 cor. 20 bani; *Ov s* 9 cor. 20 bani până la 9 cor. 60 bani.

**Ghicitură.**

De Ioan Popp din Poml.

Un țeran d'ai nostri mina odată o turmă de porci. Pe drum se întâlnește cu un nemeș de ungar. Țanșos cum e Ungurul întrebă pe Român așa. peste umăr:

— Moi! ungye muna tu suta ela dye porci? — Românul îi răspunse potolit: Aici nu sînt o sută, dle! căci de ar mai fi pe c ți sînt și încă pe jumătate și

incă pe a patra parte și și domnul să fie porc — și abia atunci ar fi o sută.

— C ți porci au fost?

Între on. nostri abonați, care ne vor trimite deslegarea vom sorți frumoasa carte *„Povestea unei coroane de oțel”* scrisă pe înțelesul tuturor de iubitul nostru George Coșbuc.

**POSTA REDACȚIEI.**

*Dlui T. Strajan în A. I.* Legea cerută nu o avem.

*Dlui Lazar C. în Osup.* Nu ne scrii destul de lămurit. Ne scrii despre comitet, certe, *„Albina”* și de multe altele, — dar nu ne spui anume, ce s'a int mplat, cine poartă vina și ce ar fi de îndreptat.

*N. B. în C.* Numele corespondenților nostri nu putem să vi-le împărtășim.

*Dlui R Dobrin.* Pentru anunțul trimis vă rugăm să ne trimiteți 80 cr.

*Esamene.* Rapoartele sosite târziu urmează în numărul viitor.

*I. Is. în Smig.* Se publică în nrul viitor la partea economică.

*I. R. în V.* Pentru bătături (ochi de găină) nu este leac, inz dar am publica intrebarea. Mai bine e să-i tai regulat.

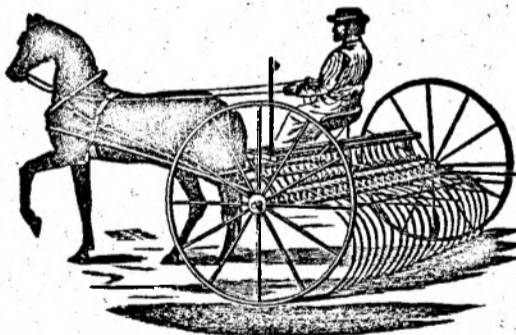
*G. K. în Turda.* În numărul viitor; acum n'a fost loc.

*Dlui Georgiu Bozian în Ferice.* Pentru abonament e de plată 1 fl. 20 cr. până la finea anului. Pentru răchie să scrii societății comerciale *„Concordia”* în Sibiu.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

**Andrei Rieger**

Prima fabrică ardeleană de mașine agricole, turnătorie de fer și prăvălie de ferării, în Sibiu.



Pregătește:

**Greble de f n**

cu și fără jeț.

Lucru solid și ieftin.

[28] 1-3

Af r  de acestea recomandă p. t. economilor escelente

**COASE**

din cel mai fin oțel turnat, pe l ng  garanță pentru fiecare bucată



pentru prețul de cor. 1.50 lungimea de 75 cm., 1.60 lung. 80 cm., 1.70 lung. 85 cm., 1.80 lung. 90 cm.

**Instrumente de bătut coasa**

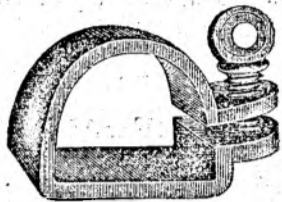
garnitura cu cor. 1.80 p n  în 2 cor., asemenea calitate garantată.

Andreiu Balteș

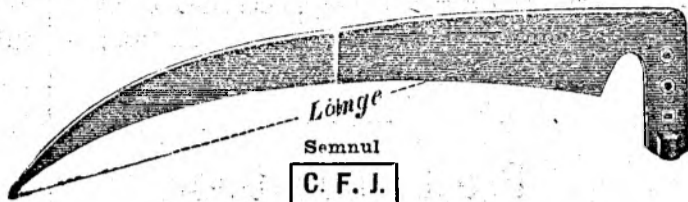
# Carol F. Jickeli, prăvălie de ferării „La coasa de aur“

Piața-mică nr. 32 SIBIU Piața-mică nr. 32.

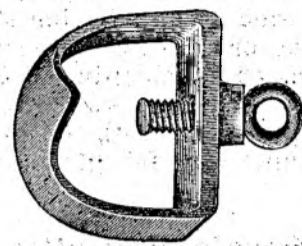
Coase, garanță pentru fiecare bucată.



Belciug de coasă  
cor. —30.



Lungimea: 70 75 80 85 85 cm.  
Bucata coroane: 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—



Belciug de coasă  
cor. —24.

Toate coasele cumpărate dela mine pe garanță, dacă nu corăspund, se primesc înapoi, respective se schimbă prin altele, chiar și când acelea ar fi fost bătute și întrebuințate deja.

Cei cari cumpără deodată 10 bucăți, capătă pe deasupra una gratis. Într'un pachet de 5 chlgr. întră, amăsurat lungimei, 6—8 coase, pentru cari postportul împreună cu marca buletinului de expediție și provizia de rambursă face cor. —54 în depărtările zonei prime, ear' în depărtările celorlalte zone face cor. —84.

Toporiști de coase de holde (model inventat de Iul. Teutsch) bucată cor. —90.

Greble de fer pentru coase de holde (pot fi legate și de toporiștile coaselor ordinare) 1 bucată cor. 1.30.

## Scule de bătut coasa.

Garanță pentru fiecare bucată.

Fiecare bucată care se va dovedi prea aspră ori prea moale, se va schimba prin alta.

→ **Nicovele de coasă** ←

Fig.	1	2	3
bucata cu coroane:	1.04	—96	—90

→ **Ciocane de coasă** ←

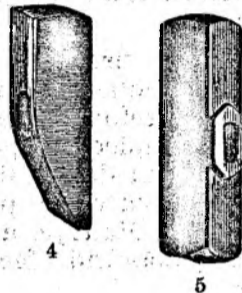
fig. 4 à 250 grame,	300 grame,	fig. 5 300 grame.
bucata cu:	—90.	1.— 1.10



1

2

3



4

5

## Cute de coase



din peatră fină de Bergamos învrăstate cu semnul **C.F.J.** coroane —80 și alte sorte obicnuite.

## — MAȘINI AGRICOLE. —

### REPRESENTANȚA

fabricanților

**Clayton**

și

**Shuttleworth.**



### DEPOSIT

de

greble, garniture de treerat grape, pluguri, mașine de sământ și numeroase instrumente în cea mai bună construcție și de cel mai bun sistem.

## Stropitoare de plante

pentru  
stîrpirea filoxerei, peronosporei,  
insectelor stricăcioase  
plantelor,  
omidelor, larvelor etc. etc.,  
mai departe pentru  
gradinărit, albinărit și alte  
scopuri,

se află în mai multe construcții și  
sisteme, recunoscute drept cele  
mai bune.

Părțile constitutive dela stropitoa-  
rele de peronosporă, furnisate de  
mine, le țin totdeauna în deposit,  
pentru-ca la cas

de a se cere vr'una de acestea,  
se pot trimite imediat.



Preț-curentul meu special  
cu privire la  
stropitoarele de plante  
și  
părțile constitutive la dorință  
se trimit.

## Reparaturi

de tot felul de stropitoare  
stricate se primesc  
și se eșecută de oameni specia-  
liști în cel mai solid mod  
și  
pe lângă cele mai ieftine  
prețuri.

## Stropitoare de peronosporă

[27] 3—

sistem „Vermorel“ și altele. 1 stropitoare cu toate cele de lipsă costă dela 20 cor. în sus.

La dorință preț-curentul meu special, de nou publicat, se trimite liber de postport, și anume despre:

- Nr. 150. Aparare de măsurat, nivelat și sig-  
nare pentru toate scopurile.  
„ 151. Scule pentru lucru de lemnărit pe  
seama măsurilor și sculptorilor. (Această  
listă a apărut în limba germană și cea  
română).  
„ 155. Mașini jilău și cuțite de lemnărit.  
„ 160. Curse pentru prinderea fiarelor mari,  
pasărilor răpitoare, cloțanilor, sobolilor,  
șoarecilor, muștelor și altor insecte supă-

- rătoare (Nr. 160 ediție nemțească, nr.  
165 românească, nr. 161 ungurească).  
Nr. 168. Presse de copiat.  
„ 169. Grinzi (traverse) vârsate și bătute cu  
piroane, tinichea (plev) luciu, pilastri  
de fer topit, goli. (Lista aceasta conține  
și o îndrumare ușor de înțeles, cum are  
să se calculeze puterea de suportare a  
traversei vârsate).  
„ 170 și 161 a. Ferării de clădiri. (Nr. 170

- listă principală, nr. 161 a. extras, nr. 164  
extras în limba română).  
Nr. 175. Cuțite de butnari, dogari și rotari.  
„ 177. Cuțite de răbușit.  
„ 178. Chei de șiroafe.  
„ 179. Aparare de albinărit.  
„ 181. Stropitoare de plante pentru stîrpirea  
filoxerei, peronosporei, omidelor, larvelor, cum  
și pentru grădinărit și florărit.

Mai departe pentru mașine agricole, apoi cărton de coperiș, place izolătoare, material de ștucătură, cement.